

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.1.1.2025

**Pani
Anna Żabska
Wojewoda Dolnośląski**

Dolnośląski Urząd Wojewódzki
we Wrocławiu
Plac Powstańców Warszawy 1
50-153 Wrocław

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.441.109.2025 Komisji Rozstrzygającej
w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 2 czerwca 2025 r.

P/25/001– „Wykonanie budżetu państwa w 2024 r. w części 85/02 - województwo
dolnośląskie”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu ¹ , plac Powstańców Warszawy 1, 50-153 Wrocław.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Anna Żabska, Wojewoda Dolnośląski, od 26 listopada 2024 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił Maciej Awizeń, Wojewoda Dolnośląski od 22 grudnia 2023 r. do 25 listopada 2024 r.
Okres objęty kontrolą	Rok 2024 oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z planowaniem i wykonaniem ustawy budżetowej na rok 2024. W przypadku konieczności porównania niektórych danych z danymi za lata 2021-2023 okres kontroli obejmuje również te lata.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Artykuł 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontrolerzy	1. Renata Kojro, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/1/2025 z 3 stycznia 2025 r. 2. Marlena Przybylak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/2/2025 z 3 stycznia 2025 r. 3. Paweł Potemski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/24/2025 z 4 lutego 2025 r. 4. Marta Okrasa, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/7/2025 z 7 stycznia 2025 r. (akta kontroli: t. I, str. 1-4, 170-173)

¹ Dalej: DUW lub Urząd.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2024 pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 85/02 – województwo dolnośląskie oraz ocena wykonania planów finansowych jednostek finansowanych w ramach tej części budżetu państwa.

Ocenie podlegały w szczególności:

- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz wybranych sprawozdań za IV kwartał 2024 r. w zakresie operacji finansowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań,
- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust.1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³ w tym:
 - a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,
 - b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 85/02 – województwo dolnośląskie.

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

Zakres kontroli Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analiza wykonania planu dochodów budżetowych,
- analiza realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- kontrola prawidłowości przeniesień planowanych wydatków dokonywanych w części 85/02 – województwo dolnośląskie w trakcie roku budżetowego,
- kontrola prawidłowości wprowadzonych zmian w planie finansowym dysponenta części 85/02 – województwo dolnośląskie w wyniku zwiększeń dokonanych środkami z rezerw celowych,
- kontrola prawidłowości dokonanych blokad,
- kontrola przestrzegania ustalonych dla części 85/02 – województwo dolnośląskie limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia,
- kontrola wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,
- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków bieżących i inwestycyjnych dysponenta III stopnia,

³ Dz. U. z 2024 r. poz. 1530 ze zm., dalej: ufp.

- szczegółowa analiza wydatków ponoszonych na działania promocyjne i reklamowe oraz usługi doradcze i eksperckie,
- kontrola prawidłowości udzielania i realizacji wybranych zamówień publicznych/analiza wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,
- analiza przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji,
- analiza stanu zobowiązań,
- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,
- analiza stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań,
- analiza stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez podległe jednostki finansowane w ramach części 85/02 – województwo dolnośląskie.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.*

III. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia w formie opisowej wykonanie budżetu państwa w 2024 r. w części 85/02 – województwo dolnośląskie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Ocena ta wynika z ocen częściowych: [1] oceny w formie opisowej w zakresie wykonania wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich oraz [2] pozytywnej opinii odnośnie do sporządzanych przez DUW sprawozdań budżetowych i sprawozdań w zakresie operacji finansowych.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że zrealizowane w 2024 r. dochody dysponenta części 85/02 – województwo dolnośląskie w kwocie 267 777,2 tys. zł, były wyższe o 7,0% od uzyskanych w roku poprzednim oraz o 26,7% od zaplanowanych w ustawie budżetowej na rok 2024 z dnia 18 stycznia 2024 r.⁵.

Wydatki budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w części 85/02 w kwocie ogółem 4 307 234,3 tys. zł zostały wykonane odpowiednio na poziomie 93,9% i 57,8% planu po zmianach.

Kontrola NIK wykazała, że wydatki te nie zawsze realizowano w sposób legalny, gospodarny i rzetelny. Z naruszeniem prawa wydatkowo środki w kwocie 25 099,7 tys. zł, niegospodarnie w wysokości 2 017,5 tys. zł, a nierzetelność stwierdzono przy wykonaniu wydatków na kwotę ogółem 86 293,7 tys. zł. Kontrola 10,9% środków dotacji przyznanych przez Wojewodę Dolnośląskiego⁶ jako dysponenta części 85/02, wykazała, że co do zasady beneficjenci otrzymali prawidłowo ustalone kwoty w terminach umożliwiających realizację zadań. W przypadku dotacji przekazanej Marszałkowi Województwa Dolnośląskiego na sfinansowanie w 2024 r. staży podyplomowych dla lekarzy i lekarzy dentyków nie dokonano jednak rzetelnej oceny rzeczywistego zapotrzebowania na środki niezbędne do realizacji dotowanego zadania, co ostatecznie doprowadziło do powstania niezrealizowanych wydatków

⁴ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2024 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz. U. poz. 122, dalej: ustawa budżetowa.

⁶ Dalej: Wojewoda.

na kwotę ponad 35,0 mln zł. Wojewoda co prawda zablokował powstały nadmiar środków na koniec 2024 r., ale z opóźnieniem wynoszącym 108 dni od powzięcia informacji o wystąpieniu okoliczności uzasadniających dokonanie blokady. W rezultacie wydatkowania tych środków osiągnięto zakładane cele. Niemniej w przypadku dotacji celowej wypłacanej na sfinansowanie jednorazowego świadczenia pieniężnego, wprowadzonego ustawą z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego⁷, w Urzędzie nie zapewniono skutecznego nadzoru nad przedstawianymi Wojewodzie rozliczeniami ww. dotacji, które zostały złożone przez nieuprawnione osoby. Ponadto w tym samym przypadku stwierdzono przekazanie przez DUW środków w kwocie 18 016,0 tys. zł na niewłaściwe rachunki bankowe gmin.

W toku kontroli sprawdzono także 87,6% wartości dokonanych przez Wojewodę blokad. Za wyjątkiem jednego przypadku, (dotacja na staże podyplomowe dla lekarzy i lekarzy dentyków na kwotę ponad 35,0 mln zł) decyzje o blokowaniu wydatków podejmowano niezwłocznie po powzięciu informacji o nadmiarze posiadanych środków.

Kontroli zgodności z ustawą z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁸ oraz wewnętrznymi regulacjami DUW poddano trzy postępowania o udzielenie zamówień publicznych, na które łącznie wydatkowano 492,3 tys. zł. W realizacji wydatków objętej tą kwotą stwierdzono nieprawidłowości polegające m.in. na: [1] nierzetelnym ustaleniu wartości zamówienia pn. „Doradztwo prawne w obszarze administracji architektoniczno-budowlanej”; [2] nieujęciu w ewidencji finansowo-księgowej kosztów wynagrodzenia wykonawcy w wysokości 0,8 tys. zł oraz niedokonaniu wypłaty tego wynagrodzenia wykonawcy za realizację zadania; [3] zamieszczeniu w Biuletynie Zamówień Publicznych⁹ ogłoszenia o wykonaniu umowy pn. „Oklejanie połączeń dachu szklanego w budynku DUW” z opóźnieniem wynoszącym 85 dni od terminu wynikającego z art. 448 pzp oraz [4] brakach formalnych w protokole z postępowania o udzielenie zamówienia pn. „Oklejanie połączeń dachu szklanego w budynku DUW”. W toku kontroli ustalono również obowiązywanie w Urzędzie dwóch niespójnych regulacji wewnętrznych w zakresie komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za zamieszczanie ogłoszeń w BZP, w tym ogłoszeń o wykonaniu umowy.

Badanie 15,8% wydatków budżetu państwa zrealizowanych przez DUW w części 85/02 w kwocie ogółem 7 598,7 tys. zł wykazało, że funkcjonujący system kontroli zarządczej i obowiązujące w jego ramach mechanizmy kontroli w zakresie finansowym nie zapobiegły także wystąpieniu nieprawidłowości polegających na: [1] opieszałości Urzędu w zapłacie kwot odszkodowań wynikających z prawomocnych wyroków związanych z przewlekłością/bezczynnością w postępowaniach prowadzonych przez Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców¹⁰ w łącznej kwocie 9,9 tys. zł; [2] nierzetelnie dokonanej weryfikacji merytorycznej wydatku na wymianę stolarki drzwiowej do pomieszczeń DUW; [3] naliczeniu i wypłacie zawyżonego o łącznie 0,4 tys. zł wynagrodzenia za miesiąc kwiecień 2024 r. dwóm specjalistom do spraw ustalenia potrzeby wsparcia.

⁷ Dz. U. Nr 859, dalej: ustawa o bonie energetycznym.

⁸ Dz. U. z 2024 r., poz. 1320, dalej: pzp.

⁹ Dalej: BZP.

¹⁰ Dalej: Wydział SOC.

NIK pozytywnie zaopiniowała roczne/łączne sprawozdania za 2024 r., sporządzone przez dysponenta części 85/02 – województwo dolnośląskie oraz sprawozdania jednostkowe DUW. Sprawozdania łączne dysponenta części 85/02 zostały sporządzone prawidłowo i rzetelnie, na podstawie danych wynikających ze sprawozdań jednostkowych podległych dysponentów, a sprawozdania jednostkowe DUW na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej. NIK jednak wskazuje, że ze względu na stwierdzone w wyniku kontroli przypadki opóźnień w przekazywaniu informacji i dokumentów do komórki organizacyjnej DUW odpowiedzialnej za prowadzenie ksiąg rachunkowych, a ponadto w jednym przypadku przez ponad rok niedokonanie wypłaty wynagrodzenia wykonawcy za zrealizowaną usługę i niewprowadzanie do ewidencji finansowo-księgowej tego zdarzenia, nie było możliwe potwierdzenie kompletności danych wykazanych w sprawozdaniach budżetowych. Stwierdzone nieprawidłowości nie były wprawdzie istotne kwotowo, jednak ze względu na opisaną powyżej niepewność co do kompletności wykazanych danych, Najwyższa Izba Kontroli wskazuje na istotne ryzyko, że w sprawozdaniach budżetowych ostateczne kwoty mogłyby być odmienne, gdyby dowody księgowe zostały kompletnie ujęte w księgach rachunkowych.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹¹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

Dysponent części 85/02 zrealizował w 2024 r. dochody budżetu państwa w wysokości 267 777,2 tys. zł, co stanowiło 126,7% zaplanowanej kwoty (211 407,0 tys. zł) i 107,0% dochodów wykonanych w 2023 r. (250 208,8 tys. zł).

W strukturze zrealizowanych dochodów największy udział miały dochody w następujących działach: [1] 700 – Gospodarka mieszkaniowa – 60,4% (161 840,9 tys. zł)¹², [2] 855 – Rodzina – 19,0% (50 961,3 tys. zł)¹³ oraz [3] 750 – Administracja publiczna – 9,8% (26 230,7 tys. zł)¹⁴.

Dochody uzyskano w 21 działach klasyfikacji budżetowej, przy 14 zaplanowanych ustawą budżetową. Dochody nieplanowane zrealizowano w siedmiu następujących działach: 050 – Rybołówstwo i rybactwo (3,8 tys. zł)¹⁵; 150 – Przetwórstwo przemysłowe (2,0 tys. zł)¹⁶; 755 – Wymiar sprawiedliwości

¹¹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹² W tym w rozdziale 70005 – Gospodarka gruntami i nieruchomościami, w § 2350 – Dochody budżetu państwa związane z realizacją zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego (161 316,5 tys. zł),

głównie z tytułu gospodarowania nieruchomościami, zrealizowane przez starostwa powiatowe i urzędy miast na prawach powiatu, jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

¹³ Główne źródło dochodów w tym dziale stanowiły dochody w rozdziale 85502 – Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, w § 2350 – Dochody budżetu państwa związane z realizacją zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego w wysokości 42 418,3 tys. zł), tj. z tytułu zwrotu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego od dłużników oraz wpływy z tytułu odzyskanych zaliczek alimentacyjnych.

¹⁴ W tym przede wszystkim w rozdziale 75011 – Urzędy wojewódzkie, w § 0930 – Wpływy z opłat paszportowych oraz pozostałych opłat konsularnych (17 641,0 tys. zł).

¹⁵ Nieplanowane dochody uzyskano w wyniku uznania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypadku w czasie pracy i wypłaty różnicy 20% oraz zwrot składek społecznych pracodawcy za pracownika za 2023 r.

¹⁶ M.in. z tytułu zwrotów z lat ubiegłych.

(0,9 tys. zł)¹⁷; 758 – Różne rozliczenia (31,8 tys. zł)¹⁸; 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza (53,2 tys. zł)¹⁹; 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (98,2 tys. zł)²⁰ oraz 926 – Kultura fizyczna i sport (136,9 tys. zł)²¹.

Wyższe od planowanych dochody uzyskano w 13 działach²² (łącznie o 56 254,3 tys. zł), w tym w dziale: 010 – Rolnictwo i łowiectwo o 15,6%, tj. o 2,4 tys. zł²³; 500 – Handel o 47,9%, tj. o 97,7 tys. zł²⁴; 600 – Transport i łączność o 313,1%, tj. o 234,4 tys. zł²⁵; 630 – Turystyka o 39,8%, tj. o 13,9 tys. zł²⁶; 700 – Gospodarka mieszkaniowa o 15,2%, tj. o 21 324,9 tys. zł²⁷; 710 – Działalność usługowa o 379,1%, tj. o 2 107,0 tys. zł²⁸; 750 – Administracja publiczna o 37,7%, tj. o 7 182,7 tys. zł²⁹; 754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa o 449,5%, tj. o 527,8 tys. zł³⁰; 801 – Oświata

¹⁷ M.in. z tytułu zwrotu niewykorzystanych dotacji.

¹⁸ M.in. z wpływów z tytułu nieodpłatnego nabycia z mocy prawa przez Skarb Państwa mienia w trybie art. 25e ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 979, ze zm.) – środki pieniężne stanowiące mienie pozostałe po podmiocie wykreślonym z KRS oraz środków pieniężnych pochodzących z realizacji nabytych roszczeń pieniężnych.

¹⁹ M.in. z wpływów z tytułu zwrotów dotacji, m.in. stypendium szkolnego socjalnego przyznanego w latach ubiegłych.

²⁰ M.in. z wpływów z tytułu grzywien i innych kar pieniężnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych m.in. odszkodowania za szkodę całkowitą auta oraz szkodę powstałą w wyniku zalania budynku.

²¹ M.in. z tytułu zwrotów części podatku VAT przez jednostkę samorządu terytorialnego.

²² Dotyczy tych działów, w których dochody zostały zaplanowane w ustawie budżetowej.

²³ Wzrost dochodów wynika ze zwiększonej liczby kar nakładanych przez Powiatowych Lekarzy Weterynarii, w szczególności za niespełnienie wymagań określonych w rozporządzeniu w sprawie higieny środków spożywczych oraz zwiększonych wpływów z tytułu opłat za nadzór nad ubojem zwierząt rzeźnych, ich rozbiorem lub przetwórstwem, kar grzywny wystawianych za sprzedaż żywności nieoznakowanej w języku polskim, stosowanie do produkcji lub wprowadzenie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości oraz opłata za dokonanie oceny, badania laboratoryjne i wydawanie świadectw jakości handlowej. Kolejnym istotnym powodem większego wykonania dochodów była większa liczba wyrzutek przestępstw wskazanych w ustawie z dnia 13 października 1995 r. *Prawo Łowieckie* (Dz. U. z 2023 r., poz. 1082 ze zm.).

²⁴ Wyższe wykonanie dochodów było wynikiem większej liczby kontroli zleconych przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wystawionych kar administracyjnych.

²⁵ Wynikało to głównie ze zwiększonych wpływów z tytułu opłat za wydane zaświadczenia ADR (potwierdzające posiadanie uprawnień, które umożliwiały pracę kierowców w zakresie przewozu materiałów niebezpiecznych na terenie Polski i za granicą) lub jego wtórnika, ze zwrotów dotacji oraz zwrot nadwyżki ubezpieczenia PZU.

²⁶ Zwiększyła się liczba przeprowadzonych egzaminów dotyczących sprawdzenia kwalifikacji osób ubiegających się o uprawnienia przewodnika górskiego oraz opłat za kategoryzację obiektów hotelarskich.

²⁷ Wynikało to głównie z wpływów z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności oraz opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości, a także wpływów ze sprzedaży drewna w trakcie wycinki drzew oraz odsetek za nieterminowe regulowanie należności.

²⁸ Spowodowane zwiększonymi wpływami z: wpłat z tytułu mandatów i grzywien nakładanych przez powiatowe inspektoraty nadzoru budowlanego, z opłat egzaminacyjnych, z tytułu udostępnienia informacji geologicznej oraz ustanowienia użytkowania górniczego.

²⁹ Było to spowodowane m.in. wyższymi dochodami z tytułu zwrotu wydatków za lata ubiegłe, m.in. za dostawę energii elektrycznej, energii cieplnej, wody, odprowadzania ścieków. Ponadto uzyskano dochody z tytułu opłat za dokonanie wpisu, wpisu zmian i wykreślenia podmiotu leczniczego z rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą, kary pieniężne z tytułu niezgłoszenia organowi rejestrowemu zmian danych objętych wpisem do rejestru podmiotów leczniczych, kary za niewydanie przez właściwy organ administracji architektoniczno-budowlanej – starostę (prezydenta miasta na prawach powiatu) decyzji w sprawie pozwolenia na budowę w ustawowym terminie, opłaty egzaminacyjne z tytułu przeprowadzenia egzaminu i wpisu do ewidencji instruktorów nauki jazdy. Wyższe wykonanie dochodów było także wynikiem większej liczby złożonych wniosków o wydanie karty pobytu, paszportu i większej liczby opłat za udostępnienie danych osobowych oraz bardziej skutecznego działania egzekucyjnego w zakresie odsetek.

³⁰ Głównie z powodu większych wpływów z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów oraz wyższych niż planowano dochodów budżetu państwa związanych z realizacją zadań zleczonych jednostkom samorządu terytorialnego.

i wychowanie o 318,8%, tj. o 131,3 tys. zł³¹; 851 – Ochrona zdrowia o 39,2%, tj. o 3 512,9 tys. zł³²; 852 – Pomoc społeczna o 276,6%, tj. o 1 345,7 tys. zł³³; 855 – Rodzina o 54,9%, tj. o 18 068,4 tys. zł³⁴ oraz 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska o 838,2%, tj. o 1 705,3 tys. zł³⁵.

Natomiast nie zrealizowano planowanej wysokości dochodów na kwotę 578,7 tys. zł w dziale 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej. Wynikało to m.in. ze zmniejszonej liczby składanych wniosków o wydanie zezwolenia na pracę sezonową przez cudzoziemców.

W 2024 r. w części 85/02 – województwo dolnośląskie nie wystąpiły ujemne dochody.

(akta kontroli: t. III, str. 1-405, t. IV, str. 214-319)

Dochody dysponenta III stopnia³⁶ w 2024 r. wyniosły 28 712,9 tys. zł³⁷ i były wyższe zarówno od dochodów zaplanowanych na ten rok o 9 665,9 tys. zł (tj. o 50,8%) jak i od dochodów uzyskanych w 2023 r. o 3 240,7 tys. zł (tj. o 12,7%).

Stanowiły one 10,7% udziału w dochodach uzyskanych w części 85/02. Największe, bo sięgające 88,4% zrealizowanych dochodów DUW, były dochody

³¹ Głównie z powodu większej liczby wniosków o wydanie duplikatów dokumentów oraz zwiększonych wpływów z tytułu najmu pomieszczeń w budynku archiwum Kuratorium Oświaty Delegatury w Legnicy oraz opłat wnoszonych przez placówki ubiegające się o przyznanie akredytacji.

³² Wynikało to głównie z: wyegzekwowania należności za kary nałożone w latach poprzednich oraz wprowadzonych w trakcie roku nowych zasad stawek do umów najmu pomieszczeń, zwrotów z rozliczenia faktur korygujących, m.in. od dostawców energii elektrycznej i telekomunikacyjnych, zwrot kosztów komorniczych, zwrot składki z ubezpieczenia w PZU za rok 2023.

³³ Wynikało to głównie z wpływów z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych oraz zwiększonej liczby osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

³⁴ Wynikało to głównie z odzyskanych należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, poprzez egzekucję od dłużników alimentacyjnych oraz wpływów z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych.

³⁵ Powodem były większe wpływy z tytułu opłat i kar pieniężnych nakładanych na podmioty w związku z nieprzestrzeganiem przepisów z zakresu ochrony środowiska oraz możliwości wyegzekwowania należności przekazanych do egzekucji w związku z niewykonaniem w określonym terminie płatności.

³⁶ Wojewoda, jako dysponent części 85/02, był również dysponentem III stopnia środków budżetu państwa w zakresie dokonywania wydatków ujętych w planie finansowym DUW oraz pobierania dochodów. Zgodnie z zarządzeniem nr 1 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 3 stycznia 2024 r. w sprawie ustanowienia dysponentów środków budżetu państwa, trybu uruchamiania środków budżetu państwa, rozliczania dotacji udzielonych z budżetu państwa oraz realizacji budżetu Wojewody Dolnośląskiego w układzie zadaniowym, realizację zadań w tym zakresie Wojewoda powierzył Dyrektorowi Generalnemu Urzędu, z zastrzeżeniem należności budżetowych o charakterze publicznoprawnym, należności Skarbu Państwa przejętych przez Wojewodę jako mienie pozostałe po zlikwidowanych państwowych jednostkach organizacyjnych lub spółkach z udziałem Skarbu Państwa, po rozwiązanych lub wygasłych umowach o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania, po przedsiębiorstwach państwowych wykreślonych z rejestru przedsiębiorców lub przejętych przez Skarb Państwa z innych tytułów oraz nieściągniętych należności zlikwidowanego Funduszu Skarbu Państwa, wydatków budżetu państwa, będących zasądzonymi zobowiązaniami (z tytułu rent i odszkodowań) Skarbu Państwa – Wojewody Dolnośląskiego, wydatków związanych z obsługą mienia Skarbu Państwa, które powierzył Wydziałowi Finansów i Budżetu (dalej: WFiB). Obsługę finansową Wojewody, jako dysponenta środków III stopnia, powierzoną Dyrektorowi Generalnemu Urzędu, prowadził Wydział Organizacji i Rozwoju (dalej: WOIR). Zarówno dochody, jak i wydatki, dysponenta III stopnia obsługiwane przez ww. wydziały były odrębnie planowane. Ww. zarządzenie zostało zmienione zarządzeniem nr 373 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 10 lipca 2024 r. w sprawie ustanowienia dysponentów środków budżetu państwa, trybu uruchamiania środków budżetu państwa, rozliczania dotacji udzielonych z budżetu państwa oraz realizacji budżetu Wojewody Dolnośląskiego w układzie zadaniowym, w którym obsługę finansową Wojewody Dolnośląskiego, jako dysponenta środków III stopnia, powierzoną Dyrektorowi Generalnemu Urzędu, prowadziło Biuro Dyrektora Generalnego Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu (dalej: BDG).

³⁷ Na uzyskane przez dysponenta III stopnia w 2024 r. dochody budżetu państwa złożyły się dochody w kwocie 28 036,3 tys. zł zrealizowane przez WFiB oraz w kwocie 676,6 tys. zł przez BDG.

w dziale 750 – Administracja publiczna (25 386,5 tys. zł), w tym w rozdziale 75011 – Urzędy wojewódzkie (25 251,0 tys. zł), w § 0930 – Wpływy z opłat paszportowych oraz pozostałych opłat konsularnych, w którym wykonanie w 2024 r. wyniosło 17 641,0 tys. zł (126,0% planu), co miało zasadniczy wpływ na wyższe osiągnięte przez dysponenta III stopnia dochody w tym rozdziale w 2024 r. w stosunku do roku poprzedniego (wzrost o 1 433,5 tys. zł, tj. o 8,8%). W tym samym rozdziale o 2 915,7 tys. zł (tj. 78,8%) więcej³⁸ niż planowano zrealizowano dochody w § 0690 – Wpływy z różnych opłat.

(akta kontroli: t. II, str.440-665, t. III, str. 1-405, t. IV, str. 214-319)

Według stanu na 31 grudnia 2024 r. należności pozostałe do zapłaty ogółem w części 85/02 województwo dolnośląskie wyniosły 1 756 974,2 tys. zł i wzrosły o 109 198,8 tys. zł, tj. o 6,6%. Wzrost ten nastąpił przede wszystkim w dwóch następujących działach:

- **855 – Rodzina**, gdzie należności wyniosły 1 598 750,9 tys. zł, co stanowiło 91,0% należności ogółem (wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 107 336,8 tys. zł, tj. o 7,2%). Wynikało to głównie z niewyegzekwowania od dłużników alimentacyjnych zwrotów świadczeń z funduszu alimentacyjnego (w rozdziale 85502, w § 2350), gdzie wystąpił wzrost z 1 486 223,2 tys. zł na 31 grudnia 2023 r. do 1 593 649,8 tys. zł na 31 grudnia 2024 r. (tj. o 7,2%), co wynikało przede wszystkim ze zwiększenia liczby dłużników alimentacyjnych oraz długotrwałych postępowań egzekucyjnych;
- **700 – Gospodarka mieszkaniowa**, gdzie należności, w szczególności niewniesione opłaty za użytkowanie wieczyste, wyniosły 116 275,5 tys. zł, co stanowiło 6,6% należności ogółem (wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 5 659,2 tys. zł, tj. o 5,1%).

Zaległości netto według stanu na 31 grudnia 2024 r. wyniosły 1 747 940,1 tys. zł i były wyższe o 100 401,5 tys. zł, tj. o 6,1% od zaległości netto na koniec 2023 r. Wpływ na to miał głównie wzrost zaległości w dziale 855 – Rodzina, w tym m.in. z tytułu niewyegzekwowanych od dłużników alimentacyjnych zwrotów świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Drugie co do wielkości zaległości netto wystąpiły w dziale 700 – Gospodarka mieszkaniowa, w rozdziale 70005 – Gospodarka gruntami i nieruchomościami, w § 2350, tj. związane z realizacją zadań zleczanych jednostkom samorządu terytorialnego, które wynosiły 118 223,7 tys. zł i w stosunku do 2023 r. (114 836,5 tys. zł) wzrosły o 2,9%.

(akta kontroli: t. II, str. 440-665, t. III, str. 1-405, t. IV, str. 214-319)

Zaległości netto jednostek podległych Wojewodzie według stanu na 31 grudnia 2024 r. wynosiły 16 096,1 tys. zł i były niższe o 9 143,3 tys. zł (tj. o 36,2%) od zaległości na koniec 2023 r. wynoszących 25 239,5 tys. zł. Znaczący spadek zaległości wystąpił w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska we Wrocławiu (o 8 601,3 tys. zł, tj. o 60,7%)³⁹, w Kuratorium Oświaty we Wrocławiu

³⁸ Zrealizowano wyższe dochody od planowanych z uwagi na większą liczbę złożonych wniosków o wydanie karty pobytu.

³⁹ Spowodowany przede wszystkim odpisaniem należności z tytułu przedawnienia należności budżetowych dochodzonych przez organy egzekucyjne, których nie udało się wyegzekwować, a także umorzenie należności z tytułu kary pieniężnej wymierzonej Fabryce Papieru w upadłości wraz z odsetkami i kosztami upomnienia.

(o 714,6 tys. zł, tj., o 20,3%)⁴⁰ oraz w Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu (o 110,5 tys. zł)⁴¹.

(akta kontroli: t. III, str. 1-405, t. IV, str. 214-319)

Na koniec 2024 r. u dysponenta III stopnia wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 10 692,4 tys. zł, z czego 10 282,9 tys. zł dotyczyło należności zaewidencjonowanych w WFiB, a 409,5 tys. zł w BDG. Wysokość tych należności była wyższa niż w roku poprzednim o 1 278,4 tys. zł, tj. o 13,6%. Wpływ na to miał głównie wzrost należności w dziale 710 – Działalność usługowa, w rozdziale 71015 – Nadzór budowlany, w § 0690 – Wpływy z różnych opłat, wynoszący 2 291,0 tys. zł (wzrost o 378,7%), co było spowodowane ustaleniem w ostatnich miesiącach roku wysokich opłat legalizacyjnych, do których zostały złożone wnioski o ulgi oraz w dziale 750 – Administracja publiczna, w rozdziale 75011 - Urzędy Wojewódzkie w § 0580 – wpływy z tytułu grzywien i innych kar pieniężnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych wynoszący 414,3 tys. zł (wzrost o 16,2%), co wynikało z większej liczby nałożonych kar na osoby prawne.

W tym samym okresie zaległości netto dysponenta III stopnia wyniosły 7 607,6 tys. zł, co stanowiło 71,1% należności pozostałych do zapłaty i były niższe od zaległości netto na koniec 2023 r. (7 773,8 tys. zł) o 166,2 tys. zł (spadek o 2,2%). Największy udział w strukturze tych zaległości miały wierzytelności przejęte przez Wojewodę Dolnośląskiego z dniem 1 stycznia 2017 r. po zlikwidowanym Funduszu Skarbu Państwa, według stanu na 31 grudnia 2024 r. w łącznej kwocie 5 919,6 tys. zł⁴² (77,8% zaległości netto dysponenta III stopnia).

Według stanu na koniec 2024 r. dysponent części 85/02 – województwo dolnośląskie oraz dysponent III stopnia nie posiadali należności przejętych.

(akta kontroli: t. II, str. 440-665, t. III, str. 1-405, t. IV, str. 214-319)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OBSZAR

2. Wydatki

2.1 Wydatki budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

W ustawie budżetowej, wydatki budżetu państwa w części 85/02 zostały zaplanowane w wysokości 2 844 392,0 tys. zł, w trakcie roku były sukcesywnie zwiększane i zmniejszane, i na koniec 2024 r. wyniosły według planu 4 557 240,9 tys. zł. Źródłem zwiększenia (o 60,2%) planu wydatków w części 85/02 były głównie środki pochodzące z rezerw celowych (43 pozycje⁴³) w łącznej kwocie 1 712 859,9 tys. zł oraz z części 42 (Sprawy wewnętrzne) przyznane⁴⁴ decyzją⁴⁵ Ministra Finansów z 30 grudnia 2024 r. w kwocie 10,0 tys. zł. Zmniejszenia planu wydatków dotyczyła jedna decyzja⁴⁶ z 13 grudnia 2024 r.

⁴⁰ Zmniejszenie stanu należności nastąpiło na skutek jednostronnego oświadczenia woli wierzyciela w sprawie umorzenia należności Skarbu Państwa od dłużnika – Przedsiębiorstwa Budowlano-Montażowego w Legnicy w likwidacji.

⁴¹ Przyczyną spadku należności była m.in. spłata części należności przez dwóch kontrahentów.

⁴² Wykazane w dziale 750 – Administracja publiczna, w rozdziale 75095 – Pozostała działalność, w § 0630, § 0810 i § 0920.

⁴³ Z wyłączeniem rezerwy celowej budżetu środków europejskich.

⁴⁴ Na podstawie art. 10a ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2024, poz. 1356).

⁴⁵ Znak: MF/FS7.4143.3.345.2024.MF.5810.

⁴⁶ Znak: MF/FS6.4143.3.30.2024.MF.5565.

Ministra Finansów w sprawie zmian w budżecie państwa na rok 2024 wydatków w części 85/02 w wysokości 21,0 tys. zł na podstawie art. 40 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny⁴⁷.

Wydatki budżetu państwa w części 85/02 zostały zrealizowane w kwocie 4 277 043,1 tys. zł. W porównaniu do roku 2023 nastąpiło zwiększenie wydatków o 1 388 468,9 tys. zł, tj. o 48,1%. Wynikało to głównie z wprowadzenia stanu klęski żywiołowej – w związku z powodzią we wrześniu 2024 r., na obszarze części województwa dolnośląskiego, opolskiego oraz śląskiego – w celu zapobieżenia jej skutkom oraz w celu ich usunięcia⁴⁸.

Przeprowadzona analiza wydatków w podanych poniżej ośmiu działach klasyfikacji budżetowej wykazała, iż w 2024 r.:

[1] w dziale 010 – Rolnictwo i łowiectwo wydatkowano 293 074,4 tys. zł, tj. 6,9% wydatków w części 85/02 ogółem, o 18,6%⁴⁹ więcej niż w roku poprzednim (247 105,2 tys. zł), co stanowiło 188,5% planu pierwotnego (155 490,0 tys. zł) oraz 95,0% planu po zmianach (308 552,5 tys. zł);

[2] w dziale 600 – Transport i łączność wydatkowano 123 794,5 tys. zł, tj. 2,9% wydatków w części 85/02 ogółem, o 29,5%⁵⁰ więcej niż w roku poprzednim (95 621,7 tys. zł), co stanowiło 174,7,7% planu pierwotnego (70 849,0 tys. zł) oraz 92,7% planu po zmianach (133 544,1 tys. zł);

[3] w dziale 750 – Administracja publiczna wydatkowano 193 477,8 tys. zł, tj. 4,5% wydatków w części 85/02 ogółem, o 11,2%⁵¹ więcej niż w roku poprzednim (174 056,0 tys. zł), co stanowiło 104,4% planu pierwotnego (185 33,0 tys. zł) oraz 98,3% planu po zmianach (196 842,1 tys. zł);

[4] w dziale 754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa wydatkowano 456 272,7 tys. zł, tj. 10,7% wydatków w części 85/02 ogółem, o 32,8%⁵² więcej niż w roku poprzednim (343 579,4 tys. zł), co stanowiło 118,5%

⁴⁷ Dz. U. z 2024 r., poz. 248 ze zm.

⁴⁸ Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 września 2024 r. w sprawie wprowadzenia stanu klęski żywiołowej na obszarze części województwa dolnośląskiego, opolskiego oraz śląskiego (Dz. U. poz. 1365 ze zm.).

⁴⁹ Wynikało to z otrzymanych rezerw celowych z przeznaczeniem na: [1] zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (w tym finansowanie programów zwalczania), badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej, w tym na wypłatę wynagrodzeń dla lekarzy wyznaczonych na podstawie art. 16 ustawy z 29 stycznia 2024 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2024 r., poz. 12); [2] zadania bieżące związane z prowadzeniem akcji przeciwpowodziowej oraz zadania majątkowe związane z usuwaniem skutków powodzi dla gmin dotkniętych powodzią we wrześniu 2024 r., (tj. zabezpieczenie i naprawa osuwisk w gminnych ciekach wodnych w tym udroźnienie rowów melioracjach, remont rowów melioracyjnych oraz remont rowów melioracyjnych).

⁵⁰ Wynikało to z otrzymanych rezerw celowych z przeznaczeniem dla jednostek samorządu terytorialnego (dalej: j.s.t.) na realizację zadań związanych z usuwaniem skutków powodzi, tj. m.in. na: [1] udrażnianie dróg na terenach gmin; [2] zakup materiałów na nawierzchnie dróg; [3] odbudowę murów oporowych przy przyczółku całkowicie zniszczonych mostów, odbudowę mostów, przepustów w ciągu drogi; [4] wykonanie tymczasowej przeprawy (Gmina Nowa Ruda); [5] wykonanie przyczółków pod budowę mostu (Kłodzko); [6] remont mostów, mostków, chodników, przepustów, przyczółków; [7] przywrócenie przejezdności dróg oraz przywrócenie dostępności komunikacji.

⁵¹ Wynikało to z otrzymanych z rezerw celowych z przeznaczeniem na regulację wynagrodzeń wraz z pochodnymi pracowników oraz dotacji na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

⁵² Środki te pochodziły z rezerw celowych z przeznaczeniem na prowadzenie akcji przeciwpowodziowych i usuwanie skutków powodzi w j.s.t. dotkniętych powodzią we wrześniu 2024 r., tj.: [1] wywóz oraz utylizacja odpadów wytworzonych w wyniku powodzi, udroźnienia dróg na terenach Gmin, doraźnych napraw sieci wodociągowych, by zapewnić dostawy wody dla mieszkańców, doraźnych napraw i udroźnienia kanalizacji sanitarnej oraz deszczowej,

planu pierwotnego (385 133,0 tys. zł) oraz 98,3% planu po zmianach (464 013,7 tys. zł);

[5] w dziale 801 – Oświata i wychowanie wydatkowano 366 925,3 tys. zł, tj. 8,6% wydatków w części 85/02 ogółem, o 89,5%⁵³ więcej niż w roku poprzednim (193 669,6 tys. zł), co stanowiło 1 218,5% planu pierwotnego (30 112,0 tys. zł) oraz 97,8% planu po zmianach (375 070,5 tys. zł);

[6] w dziale 851 – Ochrona zdrowia wydatkowano 459 181,6 tys. zł, tj. 10,7% wydatków w części 85/02 ogółem, o 37,6%⁵⁴ więcej niż w roku poprzednim (333 603,5 tys. zł), co stanowiło 94,2% planu pierwotnego (487 295,0 tys. zł) oraz 92,2% planu po zmianach (497 770,0 tys. zł);

[7] w dziale 852 – Pomoc społeczna wydatkowano 923 926,3 tys. zł, tj. 21,6% wydatków w części 85/02 ogółem, o 163,3%⁵⁵ więcej niż w roku poprzednim (350 968,8 tys. zł), co stanowiło 277,0% planu pierwotnego (333 574,0 tys. zł) oraz 89,5% planu po zmianach (1 032 722,9 tys. zł);

[8] w dziale 855 – Rodzina wydatkowano 1 148 009,5 tys. zł, tj. 26,8% wydatków w części 85/02 ogółem, o 19,8%⁵⁶ więcej niż w roku poprzednim (958 403,5 tys. zł), co stanowiło 114,6% planu pierwotnego (1 002 158,0 tys. zł) oraz 96,7% planu po zmianach (1 186 962,4 tys. zł).

czyszczenie, odmulanie zbiorników wodnych, wypompowanie zalanych studni oraz zbiorników na płynne odpady komunalne; [2] wypłatę ekwiwalentów dla straży OSP; [3] koszty zakwaterowania i wyżywienia osób ewakuowanych w związku z uszkodzeniami budynków mieszkalnych w wyniku powodzi.

⁵³ Wynikało to z przeznaczenia środków z rezerw celowych na: [1] udzielenie j.s.t. dotacji celowej z budżetu państwa na realizację zadań w zakresie wychowania przedszkolnego w 2024 r. Kwota wydatków z budżetu państwa przeznaczonych na dotację celową na dofinansowanie zadań j.s.t. w zakresie wychowania przedszkolnego uczniów objętych wychowaniem przedszkolnym, uwzględnia także środki na planowany wzrost wynagrodzeń nauczycieli przedszkoli od 1 stycznia 2024 r.; [2] uzupełnienie środków na udzielenie j.s.t. dotacji celowej na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne lub materiały ćwiczeniowe oraz na sfinansowanie kosztu zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych w przypadku szkół prowadzonych przez osoby prawne inne niż terytorialnego j.s.t. lub osoby fizyczne; [3] wydatki inwestycyjne związane z usuwaniem skutków powodzi z września 2024 r.

⁵⁴ Wynikało to ze zwiększenia dotacji celowej przekazanej z budżetu państwa na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych własnych gmin – finansowanie programu wieloletniego pn. „Budowa nowego Szpitala Onkologicznego we Wrocławiu” oraz zadania bieżącego z zakresu administracji rządowej, tj. staże i specjalizacje medyczne. Z rezerwy celowej na sfinansowanie zakupów inwestycyjnych Państwowej Inspekcji Sanitarnej (sprzęt laboratoryjny, sprzęt informatyczny, oprogramowanie, licencje, środki transportu).

⁵⁵ Wynikało to ze zwiększenia dotacji celowych dla gmin, pochodzących z rezerw celowych, z przeznaczeniem na: [1] wypłatę zasiłków celowych dla rodzin lub osób poszkodowanych w wyniku powodzi, która miała miejsce na terenie gmin województwa dolnośląskiego we wrześniu 2024 r.; [2] sfinansowanie wypłat dodatków osłonowych, przysługujących za okres od 1 stycznia 2024 r. do 30 czerwca 2024 r., oraz kosztów obsługi tego zadania realizowanego przez gminy w wysokości 2% łącznej kwoty dotacji wypłaconych w gminie, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 953); [3] realizację rządowego programu pn. „Dofinansowanie wynagrodzeń jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024–2027”, ustanowionego uchwałą Rady Ministrów.

⁵⁶ Wynikało to: [1] ze zwiększenia dotacji celowej dla gmin na realizację zadań z zakresu administracji rządowej, z rezerwy celowej na uzupełnienie środków na realizację świadczenia pielęgnacyjnego, o którym mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 323), w związku z coroczną waloryzacją wysokości ww. świadczenia od 1 stycznia; [2] otrzymanych rezerw celowych z przeznaczeniem na realizację rządowego programu: [a] „Dofinansowanie wynagrodzeń w postaci dodatku motywacyjnego oraz kosztów składek od tych wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w samorządowych instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 na lata 2024–2027”, ustanowionego uchwałą Rady Ministrów oraz [b] „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na lata 2024–2027”, ustanowionego uchwałą Rady Ministrów.

(akta kontroli: t. I, str. 22-44, 49-160, t. III, str. 1-405, t. IV, str. 3-16, t. X, str. 1-10, 39-91)

Wydatki dysponenta środków budżetu państwa III stopnia⁵⁷ w 2024 r. wyniosły 189 658,4 tys. zł i były o 24 249,1 tys. zł, tj. o 14,7%, wyższe od wydatków w 2023 r. (165 409,3 tys. zł) oraz o 3 727,6 tys. zł, tj. o (1,9%) niższe od planu (193 386,0 tys. zł), a także niższe o 12 668,6 tys. zł, tj. o 6,3%, od planu po zmianach (202 327,0 tys. zł). Największy udział w finansowaniu wydatków dysponenta środków budżetu państwa III stopnia, wynoszący 71,9%, miały środki przeznaczone na zadania zaliczane do działu 750 – *Administracja publiczna* w kwocie 136 436,0 tys. zł. Przyjęty ustawą budżetową plan wydatków w tym dziale w kwocie 130 276,0 tys. zł w ciągu roku został zwiększony do wysokości 139 156,4 tys. zł, tj. o 8 880,4 tys. zł (o 6,4%). Wykonanie wydatków w tym dziale było o 10,3% wyższe niż w roku poprzednim (123 714,9 tys. zł), co stanowiło 104,7% planu (130 276,0 tys. zł) oraz 98,0% planu po zmianach (139 156,4 tys. zł). Największą pozycję w tym dziale zajmował rozdział 75011 – Urzędy wojewódzkie, w ramach którego wydatkowano 124 408,8 tys. zł (91,2% wydatków działu 750). Natomiast wysokość wydatków z tytułu zasądzonych zobowiązań Skarbu Państwa (renty i odszkodowania) za 2024 r. wyniosła 1 208,7 tys. zł⁵⁸, co stanowiło 99,7% planu po zmianach. Świadczenia te były o 162,4 tys. zł (11,8%) niższe niż w 2023 r. z powodu mniejszej liczby postanowień o obciążeniu kosztami egzekucyjnymi. Największy wzrost, o 7 266,2 tys. zł (321,7%) wydatków w porównaniu do roku poprzedniego, odnotowano w dziale 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (rozdział 85321 – Zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności). Powyższe spowodowane było zwiększeniem stawek wynagrodzeń członków Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności za każde posiedzenie komisji⁵⁹.

(akta kontroli: t. X, str. 31-32, 141-149, 189-201, 247)

W 2024 r. w związku z wyrokami Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu⁶⁰ w sprawach ze skarg cudzoziemców, a dotyczących bezczynności i przewlekłości postępowania Wojewody Dolnośląskiego, poniesiono wydatki w łącznej wysokości 1 777,0 tys. zł⁶¹, stanowiące 53,9%

⁵⁷ Zgodnie z zarządzeniem nr 1 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 3 stycznia 2024 r. w sprawie ustanowienia dysponentów środków budżetu państwa, trybu uruchamiania środków budżetu państwa, rozliczania dotacji udzielonych z budżetu państwa oraz realizacji budżetu Wojewody Dolnośląskiego w układzie zadaniowym, realizację zadań Wojewody Dolnośląskiego jako dysponenta trzeciego stopnia środków budżetu państwa w zakresie dokonywania wydatków ujętych w planie finansowym DUW powierzono Dyrektorowi Generalnemu Urzędu, a obsługę finansową w zakresie dokonywania wydatków będących zasądzonymi zobowiązaniami (z tytułu rent i odszkodowań) Skarbu Państwa oraz wydatków związanych z obsługą mienia Skarbu Państwa – Wojewody Dolnośląskiego, powierzono WFIB. W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym zaprezentowano łącznie wydatki dysponenta środków budżetu państwa III stopnia w odniesieniu do jednostki budżetowej (DUW) oraz z tytułu zasądzonych zobowiązań Skarbu Państwa (renty i odszkodowania) oraz wydatków związanych z obsługą Skarbu Państwa.

⁵⁸ Suma działów 750 – Administracja Publiczna; 850 – Ochrona zdrowia i 852 – Pomoc społeczna.

⁵⁹ Zgodnie z zarządzeniem nr 63 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 28 lutego 2024 r. w sprawie składu osobowego Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności oraz zadań i wysokości wynagradzania Członków Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

⁶⁰ Dalej: WSA.

⁶¹ Tytułem odsetek; kar i odszkodowań na rzecz osób fizycznych (przewlekłość); kary i odszkodowania na rzecz osób fizycznych (bezczynność); kary, odszkodowania na rzecz osób fizycznych (pozostałe); kary, odszkodowania na rzecz osób prawnych; koszty postępowania sądowego; opłaty za wpis od skargi kasacyjnej oraz koszty postępowania egzekucyjnego i opłaty komornicze.

w porównaniu do roku 2023 r. (3 299,3 tys. zł). WSA wydał 1 898 wyroków⁶² w sprawach ze skarg osób starających się m.in. o zezwolenie na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE i wydania karty pobytu w których Wojewoda był stroną, z czego w 311 wyrokach na koniec 2024 r. zasądzono odszkodowania. Nieprawidłowości w zakresie ww. wydatków przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: t. X, str. 262-267, 398-402)

2.1.1. Rezerwy budżetowe

Głównym źródłem zwiększenia planu wydatków w części 85/02 były środki przyznane z rezerw celowych pochodzące z części 83 budżetu państwa (43 pozycje⁶³), otrzymane na rok 2024, w kwocie ogółem 1 712 859,9 tys. zł, z czego wydatkowano 1 508 884,5 tys. zł, tj. 88,1%.

W ramach rezerw celowych przyznano⁶⁴ dla województwa dolnośląskiego m.in. środki na wypłatę świadczeń bonu energetycznego w wysokości 54 033,2 tys. zł – poz. 10 Środki na realizację umów zawartych przez Ministra Klimatu i Środowiska w związku z poleceniem Prezesa Rady Ministrów. Wysokość przyznanych środków wynikała z szacowanych przez gmin potrzeb, na które Wojewoda złożył zapotrzebowanie pismem z 10 września 2024 r.⁶⁵ Ministrowi Klimatu i Środowiska. Z otrzymanych środków rezerwy celowej do 30 grudnia 2024 r. rozdysponowano kwotę dla gmin w wysokości 50 554,9 tys. zł, przy czym ostatecznie gminy wydatkowały 42 403,7 tys. zł.

Struktura wydatków sfinansowanych środkami pochodzącymi z rezerw celowych według grup ekonomicznych przedstawiała się następująco: [1] dotacje – 1 614 149,8 tys. zł (94,2%); [2] świadczenia na rzecz osób fizycznych – 1 535,3 tys. zł (0,1%); [3] wydatki bieżące jednostek budżetowych – 41 525,5 tys. zł (2,4%) oraz [4] wydatki inwestycyjne – 55 649,3 tys. zł (3,3%).

W 2024 r. Wojewoda nie wnioskował o środki z rezerwy ogólnej budżetu państwa.

Plan wydatków dysponenta III stopnia w zakresie obsługiwany przez WFiB zwiększono łącznie o 47,4 tys. zł. Źródłem zwiększenia były środki przyznane trzema⁶⁶ decyzjami Wojewody w trybie przeniesień wydatków na podstawie art. 164 oraz 171 ufp z przeznaczeniem na uregulowanie zobowiązań Skarbu Państwa zasądzonych prawomocnymi wyrokami sądów dotyczących podwyższania renty. Wykorzystanie tych wydatków wynosiło 100,0%.

Plan wydatków dysponenta III stopnia w zakresie obsługiwany przez BDG zwiększono łącznie o 8 893,6 tys. zł. Źródłem zwiększenia były głównie środki pochodzące z rezerwy Wojewody⁶⁷ o 6 205,0 tys. zł oraz środki pochodzące z rezerw: celowych⁶⁸ o 1 312,7 tys. zł. Wykorzystanie tych wydatków wyniosło odpowiednio: 95,7% oraz 63,9%, 95,7%. Przyczyną niepełnego wykorzystania rezerw celowych było m.in. niskie wykorzystanie środków przeznaczonych na: [1] obsługę programu wieloletniego Senior+ (nie zrealizowano szkoleń

⁶² Z tego: [1] 355 wyroków, które zobowiązywały do wydania decyzji oraz [b] 1 543 wyroków w których umorzono, oddalono lub odrzucono skargi na DUW.

⁶³ Z wyłączeniem rezerwy celowej budżetu środków europejskich, która została opisana w dalszej części wystąpienia pokontrolnego w pkt 2.2 Wydatki budżetu środków europejskich.

⁶⁴ Decyzją Ministra Finansów z 11 października 2024 r. znak:: MF/FG4.4143.3.135.2024.MF.3680.

⁶⁵ Znak: PS-ZS.3146.77.2024.LW.

⁶⁶ Decyzjami z dnia: [1] 30 kwietnia 2024 r. znak: 85/02.3122.2.78.2024.ZW; [2] 17 lipca 2024 r. znak: 85/02.3122.2.145.2024.ZW oraz [3] 25 października 2024 r. znak: 85/02.3122.2.240.2024.ZW.

⁶⁷ Wydano 20 decyzji.

⁶⁸ Dziewięć decyzji Ministra Finansów w zakresie środków z rezerw celowych.

dla pracowników obsługujących program), [2] realizację zadań związanych z usuwaniem skutków powodzi i pomoc osobom poszkodowanym (planowano trzy etaty, z czego zatrudniona została jedna osoba w wymiarze jednego etatu) oraz [3] obsługę programu Fundusz Azylu, Migracji i Integracji (nie zostały wydatkowane środki na działania promocyjne, wystąpiły opóźnienia w zatrudnieniu konsultantów infolinii). Plan wydatków zwiększono również o 1 375,9 tys. zł, tj. o środki przyznane decyzjami Wojewody w trybie przeniesień wydatków m.in. na podstawie art. 164 ufp głównie z przeznaczeniem na uregulowanie zobowiązań Skarbu Państwa zasądzonych prawomocnymi wyrokami sądów.

(akta kontroli: t. I, str. 22-44, 49-160, t. V, str. 164-412, 556-604)

2.1.2. Blokowanie planowanych wydatków

W przypadku stwierdzenia nadmiaru posiadanych środków Wojewoda, działając w oparciu o art. 177 ust. 1 pkt 3 ufp, podejmował decyzje o blokowaniu planowanych wydatków, co oznaczało obowiązujący do końca roku zakaz dysponowania nimi. W 2024 r. na podstawie złożonych wniosków wydano 25 takich decyzji na łączną kwotę 42 979,0 tys. zł⁶⁹, z tego 4 289,0 tys. zł dotyczyło rezerw celowych, a 38 690,0 tys. zł środków przyznanych w ustawie budżetowej.

Spośród wszystkich wydanych decyzji, 21 wydano w grudniu 2024 r. na łączną kwotę 42 181,0 tys. zł. Najwyższa kwota blokady, tj. 35 403,87 tys. zł, dotyczyła środków zaplanowanych w ustawie budżetowej i przekazanych do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego na sfinansowanie staży podyplomowych lekarzy i lekarzy dentystów.

(akta kontroli: t. I, str. 45-48, t. IV, str. 3-210)

2.1.3. Wykonanie polecenia wpłaty środków na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 bądź Fundusz Pomocy

W 2022 r. Wojewoda nie otrzymał, od Prezesa Rady Ministrów wiążącego polecenia wpłaty środków na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19⁷⁰ lub Fundusz Pomocy⁷¹.

(akta kontroli: t. I, str. 22)

2.1.4. Wykonanie zaplanowanych wydatków według grup ekonomicznych

Struktura wydatków w części 85/02 (w tym budżet środków europejskich), według grup ekonomicznych przedstawiała się w 2024 r. następująco: [1] dotacje i subwencje – 3 367 083,7 tys. zł (78,2% wydatków ogółem); [2] świadczenia na rzecz osób fizycznych – 5 238,4 tys. zł (0,1%); [3] wydatki bieżące jednostek budżetowych – 719 457,0 tys. zł (16,7%); [4] wydatki majątkowe – 143 453,0 tys. zł (3,3%); [5] środki własne Unii Europejskiej – 30 192,2 tys. zł (0,7%); [6] współfinansowanie projektów z udziałem UE (wydatki na realizację programów finansowanych z udziałem

⁶⁹ Największe blokady dotyczyły działu klasyfikacji budżetowej 851 – Ochrona zdrowia w kwocie 35 403,9 tys. zł (82,4% ogółu blokad).

⁷⁰ Na podstawie art. 69 ust. 2 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 568, ze zm.).

⁷¹ Art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 167, ze zm.).

środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ufp, w tym wydatki budżetu środków europejskich) – 41 810,9 tys. zł (1,0%).

Powyższe wydatki ogółem w stosunku do roku poprzedniego zmniejszyły się: o 39,7% w grupie środki własne Unii Europejskiej oraz o 6,1% w grupie współfinansowanie projektów z udziałem środków UE. Natomiast zwiększenie wydatków miało miejsce: o 55,6% w grupie dotacje i subwencje, o 14,1% w grupie świadczenia na rzecz osób fizycznych, o 22,8% w grupie wydatków bieżących jednostek budżetowych oraz o 59,6% w grupie wydatków majątkowych.

W stosunku do kwot planowanych (budżet po zmianach) wykonanie wydatków w części 85/02 wyniosło ogółem 93,4%, z tego: **a)** dotacje i subwencje – 93,3%, **b)** świadczenia na rzecz osób fizycznych – 95,7%, **c)** wydatki bieżące jednostek budżetowych – 98,3%, **d)** wydatki majątkowe – 93,3%, **e)** środki własne Unii Europejskiej – 57,8% oraz **f)** wydatki na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ufp, w tym wydatki budżetu środków europejskich – 71,2%.

(akta kontroli: t. X, str. 1-10, 31-32, 92)

Struktura wydatków dysponenta środków budżetu państwa III stopnia⁷², według grup ekonomicznych, przedstawiała się w 2024 r. następująco: [1] świadczenia na rzecz osób fizycznych – 1 434,8 tys. zł (0,8% wydatków ogółem), [2] wydatki bieżące jednostek budżetowych – 180 305,4 tys. zł (95,1%), [3] wydatki majątkowe – 4 814,7 tys. zł (2,5%); [4] środki własne Unii Europejskiej – 2 391,3 tys. zł (1,2%) oraz [5] wydatki na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ufp, w tym wydatki budżetu środków europejskich – 712,2 tys. zł (0,4%). Powyższe wydatki ogółem (189 658,4 tys. zł), w stosunku do roku poprzedniego zwiększyły się o 24 249,1 tys. zł, tj. o 14,7%. Zmniejszenie wydatków w dwóch ostatnich pozycjach związane było z zakończeniem w 2023 r. realizacji programów i projektów finansowanych ze środków europejskich⁷³.

Wzrost na przestrzeni lat 2023-2024 nastąpił w grupie świadczenia na rzecz osób fizycznych (z 1 308,9 tys. zł do 1 434,8 tys. zł, tj. o 125,9 tys. zł – o 9,6%), w grupie wydatków bieżących⁷⁴ (z 152 511,1 tys. zł do 180 305,4 tys. zł, tj. o 27 794,3 tys. zł – o 18,2%) oraz w grupie wydatków majątkowych (z 3 520,7 tys. zł do 4 814,7 tys. zł, tj. o 1 294 tys. zł – o 36,8%). Zmniejszyły się wydatki w grupie środki własne Unii Europejskiej (z 6 121,1 tys. zł do 2 391,3 tys. zł, tj. o 3 729,8 tys. zł – o 60,9%) oraz na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ufp, w tym wydatki budżetu środków europejskich (z 1 875,5 tys. zł do 712,2 tys. zł, tj. o 1 163,3 tys. zł – o 62%). W stosunku do planowanych (budżet po zmianach w kwocie 202 327,0 tys. zł), wykonanie wydatków przez dysponenta III stopnia

⁷² Zrealizowane łącznie przez WFiB oraz BDG.

⁷³ Tj. programów i projektów: [1] Wsparcie działań Wojewody Dolnośląskiego w obszarze obsługi obywateli państw trzecich” w ramach Programu Krajowego Azylu, Migracji i Integracji na lata 2014- 2020; [2] „Integracja, adaptacja, akceptacja. Wsparcie obywateli państw trzecich na Dolnym Śląsku – Etap II” w ramach Programu Krajowego Azylu, Migracji i Integracji na lata 2014-2020; [3] „Wspólne rozwiązywanie zarządzania kryzysowego i współpracy sił bezpieczeństwa w ramach fali uchodźców z Ukrainy do granicy czesko-polskiej” w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska-Polska w ramach POEWT.2020 – Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej 2014-2020; [4] projektów w ramach Programu Europejskiej Współpracy Terytorialnej 2014-2020.

⁷⁴ Ze względu na wzrost, od 1 stycznia 2024 r., kwoty refundacji kosztów zakupu okularów korygujących wzrok lub szkielek kontaktowych z wysokości 360,0 zł do wysokości 400,0 zł (Zarządzenie nr 73 Dyrektora Generalnego Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu z dnia 28 grudnia 2023 r.).

(189 658,4 tys. zł) wyniosło ogółem 93,7%, z tego: a) świadczenia na rzecz osób fizycznych – 98,8%, b) wydatki bieżące jednostek budżetowych – 94,6%, c) wydatki majątkowe – 83,4%⁷⁵, d) środki własne Unii Europejskiej – 67,3% oraz e) wydatki na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ufp, w tym wydatki budżetu środków europejskich – 73,9%⁷⁶.

(akta kontroli: t. X, str. 1-10, 31-32, 141-149, 159-169, 247, 260-261)

Dotacje budżetowe

Zaplanowana w ustawie budżetowej wysokość dotacji w części 85/02 w kwocie 2 212 082,0 tys. zł (łącznie z dotacjami na wydatki majątkowe i na współfinansowanie projektów z udziałem środków UE), stanowiąca 76,8% ogółem zaplanowanych wydatków, w trakcie roku została zwiększona o kwotę 1 557 344,9 tys. zł (70,4%), tj. do 3 769 426,9 tys. zł. Zrealizowana, w ramach części budżetu państwa, wartość dotacji łącznie z dotacjami na wydatki majątkowe i na współfinansowanie projektów z udziałem środków UE, wyniosła 3 505 123,7 tys. zł, co stanowiło 93,0% planu po zmianach. Na ogólną wartość dotacji składały się⁷⁷: **[1]** dotacje celowe dla j.s.t. – 3 355 475,1 tys. zł (99,7%); **[2]** dotacje celowe dla pozostałych jednostek sektora finansów publicznych – 4 348,2 tys. zł (0,13%); **[3]** dotacje podmiotowe – 3 794 tys. zł (0,11%); **[4]** dotacje celowe na dofinansowanie zadań zleconych fundacjom, stowarzyszeniom oraz pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych – 3 466,4 tys. zł (0,1%).

(akta kontroli: t. X, str. 1-10, 92)

Wojewoda dopełnił obowiązków informacyjnych, sformułowanych w art. 122 ust. 3 i 4 ufp, tj. w dniu 4 lipca 2024 r. podał do publicznej wiadomości, w drodze obwieszczenia wykaz jednostek wraz z kwotami dotacji im przyznanych w 2024 r.⁷⁸.

W 2024 r. w Urzędzie zaplanowano 24 kontrole finansowe, w tym siedem kontroli, w których brał udział Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego DUW⁷⁹. Podjęto 26 kontroli⁸⁰, z których zakończono 17,

⁷⁵ Niższe od planowanych wykonanie wydatków w grupie wydatki majątkowe wynikało z: [1] braku możliwości wykonania zadania pn. „Zakup i dostawa samochodu dla SG we Wrocławiu-Strachowicach do kontroli ruchu granicznego” – w wyniku ogłoszonego postępowania nie wpłynęła żadna oferta; [2] niezrealizowania dwóch zadań: „Modernizacja infrastruktury radiowej w Dyspozytorii Medycznej” oraz „Zakup wyposażenia magazynów przeciwpowodziowych”; [3] rozliczenia zadania „Modernizacja pomieszczeń w budynku DUW we Wrocławiu przy al. Jaworowej 9” w 2025 r. oraz [4] z uzyskania w siedmiu postępowaniach przetargowych ofert na kwoty niższe od założonych.

⁷⁶ W grupach ekonomicznych: [1] środki własne Unii Europejskiej oraz [2] współfinansowanie projektów z udziałem Unii Europejskiej na niższe wykonanie wpływ miały m.in. czynniki: a) niepełna obsada etatów i absencje chorobowe, spowodowały mniejsze zapotrzebowanie na szkolenia wśród pracowników; b) szkolenia w formie on-line spowodowały że były tańsze jak również zmniejszyło to liczbę wyjazdów służbowych.

⁷⁷ Dotyczy wydatków na dotacje ogółem w kwocie 3 367 083,7 tys. zł – bez wydatków majątkowych i współfinansowania projektów z udziałem UE.

⁷⁸ Obwieszczenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 4 lipca 2024 r. w sprawie wykazu spółek wodnych i ich związków, którym przyznano dotację podmiotową z budżetu państwa i rezerwy celowej w roku 2024 (Dz. Urz. Woj. Doln. poz. 3731).

⁷⁹ Które w większości dotyczyły planowania i realizacji zadań obronnych w jednostkach samorządu terytorialnego.

⁸⁰ Przeprowadzono dodatkowo dwie kontrole nie przewidziane w planie kontroli, tj. w Starostwie Powiatowym w Zgorzelcu w zakresie prawidłowości wydatkowania przez Powiat Zgorzelecki dotacji celowej na realizację zadania inwestycyjnego pn. „Zakup wyposażenia do Ośrodka Radioterapii w Wielospecjalistycznym Szpitalu – Samodzielnym Publicznym Zespole Opieki Zdrowotnej w Zgorzelcu” oraz w Urzędzie Miejskim w Trzebnicy w zakresie prawidłowości wykorzystania

sporządzając wystąpienia pokontrolne. Ponadto, w 2024 r., zakończono czynności kontrolne opracowując 11 wystąpień pokontrolnych z kontroli rozpoczętych w 2023 r. Pozytywnie oceniono 20 kontrolowanych jednostek⁸¹, dwie pozytywnie z uchybieniami⁸², a sześć pozytywnie z nieprawidłowościami⁸³.

Kontrole Wojewody wykazywały nieprawidłowości w zakresie: [1] niewłaściwego ujęcia środków dotacji w planie finansowym jednostki; [2] dokumentowania i ewidencjonowania operacji gospodarczych, [3] nieterminowego odprowadzania dochodów należnych budżetowi państwa; [4] nieprzestrzegania zapisów ustawy o finansach publicznych oraz zawieranych umów o dofinansowanie zadania publicznego, w zakresie prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej wydatków dokonywanych ze środków dotacji oraz [5] nieterminowe przekazywanie sprawozdania Rb-27ZZ oraz Rb-ZN.

(akta kontroli: t. X, str. 1-10, 19-31)

Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych

Według ustawy budżetowej w części 85/02 – województwo dolnośląskie zaplanowano na ten cel wydatki w wysokości 3 890,0 tys. zł. W trakcie roku plan był sukcesywnie zwiększany i na koniec 2024 r. wyniósł 5 437,6 tys. zł, z czego wydatkowano 5 238,4 tys. zł, tj. 96,3%, w tym przez dysponenta III stopnia⁸⁴ w kwocie 1 434,8 tys. zł (tj. 98,8% planu po zmianach). Główne rodzaje świadczeń finansowane z tych środków to: [1] dział 851 – Ochrona zdrowia – zasądzone renty oraz zwrot kosztów noclegu i dojazdu na posiedzenia składu orzekającego członka Komisji ds. Orzekania o Zdarzeniach Medycznych, ekwiwalent za pranie odzieży roboczej, zakup odzieży roboczej – 1 180,6 tys. zł, [2] 750 – Administracja publiczna – m.in. refundacja zakupu szkielek korekcyjnych, zakup rękawic roboczych i odzieży roboczej dla pracowników technicznych, archiwistów, kadry sprzątającej, zakup obuwia roboczego dla pracowników technicznych, kadry sprzątającej, zakup wody dla pracowników na czasu upałów, zakup środków ochrony osobistej dla pracowników technicznych – 145,9 tys. zł, [3] 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej – zwrot kosztów dojazdu na szkolenie członka WZON⁸⁵, zwrot kosztu dojazdu i noclegu członkowi WZON za ustalenie poziomu potrzeby wsparcia w miejscu zamieszkania wnioskodawcy – 53,9 tys. zł. [4] 010 Rolnictwo i łowiectwo – ekwiwalent za pranie odzieży służbowej, refundacja zakupu szkielek korekcyjnych, zakup sortów mundurowych – 13,4 tys. zł.

(akta kontroli: t. X, str. 1-10, 31-32, 92, 141-149, 216, 247)

Wydatki bieżące jednostek budżetowych

Według ustawy budżetowej zaplanowane na ten cel wydatki w wysokości 693 639,0 tys. zł w części 85/02 – województwo dolnośląskie, w trakcie roku zwiększono do kwoty 732 188,4 tys. zł, z czego zrealizowano 719 457,0 tys. zł, tj. 98,3%, w tym przez dysponenta III stopnia⁸⁶ w kwocie 180 305,4 tys. zł (tj. 94,6% planu po zmianach). W budżecie Wojewody 78,7% wydatków tej grupy

środków dotacji celowej udzielonej na dofinansowanie zadania pn. „Utworzenie Parku Miejskiego im. Marii i Lecha Kaczyńskich w Trzebnicy”.

⁸¹ Tj. 14 kontroli z roku 2024 i sześć z roku 2023.

⁸² Dwie kontrole z roku 2023.

⁸³ Trzy kontrole z roku 2024 i trzy kontrole z roku 2023.

⁸⁴ Łącznie przez WFiB oraz BDG.

⁸⁵ Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

⁸⁶ Łącznie przez WFiB oraz BDG.

stanowiły wynagrodzenia i pochodne, 1,3% wynagrodzenia bezosobowe, a 20% pozostałe wydatki bieżące.

(akta kontroli: t. X, strony: 1-10, 31-32, 92, 247)

Przeciętne zatrudnienie⁸⁷ w części 85/02 – województwo dolnośląskie w 2024 r. wyniosło 3 450 osób i było wyższe niż w 2023 r. o 28 osób. Natomiast mieszczące się w ww. wielkości przeciętne zatrudnienie w DUW⁸⁸ wynoszące 931,35 osoby, zwiększyło się w stosunku do 2023 r. o 8,48 osób (tj. o 0,9%). Wzrost ten był spowodowany wzrostem zatrudnienia w Wojewódzkim Inspektoracie Transportu Drogowego⁸⁹, we WZON⁹⁰ oraz rotacją kadrową w innych komórkach organizacyjnych.

(akta kontroli: t. X, strony: 1-12, 97-99, 141-157)

W podziale na status zatrudnienia pracowników, przeciętne zatrudnienie u dysponenta części 85/02 w 2024 r. kształtowało się następująco: [1] osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń (status 01) – 1 726 osób, w tym 270,00⁹¹ w DUW, [2] osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe (status 02) – trzy osoby, w tym trzy w DUW, [3] członkowie korpusu służby cywilnej (status 03) – 1 640 osób, w tym 658,70 w DUW, [4] żołnierze i funkcjonariusze (status 10) – 81 osób (Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu). W stosunku do roku poprzedniego nastąpił wzrost o sześć osób (0,3%) w grupie osób nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń; wzrost o 21 osób w grupie członków korpusu służby cywilnej (1,3%) oraz o jedną osobę w grupie żołnierze i funkcjonariusze (1,3%).

Wydatki na wynagrodzenia w 2024 r. w części 85/02 wyniosły 484 918,0 tys. zł (stanowiące 99,8% wielkości planowanej po zmianach) i były wyższe w porównaniu do wydatków z roku poprzedniego o 80 801,4 tys. zł, tj. o 20,0%. Wzrost wydatkowanych w 2024 r. środków na wynagrodzenia ogółem w porównaniu do 2023 r. uwzględniał m.in. środki pozyskane na: [1] sfinansowanie, od 1 stycznia 2024 r., wzrostu średniorocznego wskaźnika wynagrodzeń w sferze budżetowej⁹² oraz 20,0% wzrostu wynagrodzeń pracowników zatrudnionych poza korpusem służby cywilnej; [2] utworzenie dodatkowych etatów w WITD i WZON; [2] regulację wynagrodzeń wizytatorów, zatrudnionych w Kuratorium Oświaty we Wrocławiu, w okresie od 1 października do 31 grudnia 2024 r.; [3] regulację wynagrodzeń pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej, pochodzących z Ukrainy, w ramach wzmocnienia inspekcji sanitarnej.

Wydatki DUW na wynagrodzenia w 2024 r. wyniosły 115 911,2 tys. zł i były wyższe niż w roku poprzednim o 18 628,4 tys. zł, tj. o 18,0%. Największy wzrost, o 235,7 tys. zł (241,1%)⁹³, w porównaniu do roku poprzedniego, dotyczył wypłat

⁸⁷ W przeliczeniu na pełne etaty.

⁸⁸ Rozumiane jako suma przeciętnego zatrudnienia w poszczególnych rodzajach statusów zatrudnienia poszczególnych rozdziałów klasyfikacji budżetowej.

⁸⁹ W związku z realizacją zadań wynikających z ustawy z dnia 26 stycznia 2022 r. o zmianie ustawy o transporcie drogowym, ustawy o czasie pracy kierowców oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r., poz. 209), w tym na sfinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla dodatkowych członków korpusu służby cywilnej przewidzianych do zatrudnienia od 1 maja 2024 r. na stanowiskach inspektorskich (dalej: WITD).

⁹⁰ W związku z realizacją dodatkowych zadań dotyczących ustalania poziomu potrzeby wsparcia, wynikających z ustawy z 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz. U. poz. 1429).

⁹¹ W przeliczeniu na etaty.

⁹² Wynoszącego 120,0%.

⁹³ Ze 167 tys. zł (50 pracowników) na 402,7 tys. zł (85 pracowników).

pracownikom DUW ekwiwalentów za niewykorzystany urlop wypoczynkowy⁹⁴. Ponadto wyższe o 52,5%⁹⁵ w stosunku do roku 2023 były wydatki na wynagrodzenia doradców poprzedniego Wojewody Dolnośląskiego⁹⁶. Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku badania wydatków bieżących DUW, w zakresie wypłaconych ekwiwalentów za niewykorzystany urlop wypoczynkowy oraz nieobsadzenia stanowiska Dyrektora WFiB przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Wyższe niż w roku poprzednim wykonanie wydatków na wynagrodzenia spowodowane było przyznaniem w 2024 r. z Ministerstwa Finansów rezerw celowych, na sfinansowanie m.in.: [1] wynagrodzeń oraz nagród jubileuszowych dla osób odwołanych z kierowniczych stanowisk państwowych w DUW⁹⁷; [2] ekwiwalentów za niewykorzystany urlop wypoczynkowy wraz z pochodnymi dla osób odwołanych z kierowniczych stanowisk państwowych w DUW⁹⁸; [3] wynagrodzeń wraz z pochodnymi, od 1 października 2024 r., pełnozatrudnionych członków korpusu służby cywilnej w DUW we Wrocławiu na realizację zadań związanych z usuwaniem skutków powodzi i pomocą osobom poszkodowanym⁹⁹ oraz przyznania rezerwy ogólnej Wojewody z przeznaczeniem na wypłaty odpraw emerytalnych dla pracowników DUW oraz pracownika Państwowej Straży Łowieckiej.

W podziale na status zatrudnienia pracowników, wydatki na wynagrodzenia w 2024 r. kształtowały się następująco: [1] osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń (status 01) – 263 294,7 tys. zł, w tym w DUW – 33 105,1 tys. zł, [2] osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe (status 02) 709,1 tys. zł, w tym w DUW – 709,1 tys. zł, [3] członkowie korpusu służby cywilnej (status 03) – 209 372,8 tys. zł, w tym DUW – 82 097,0 tys. zł, [4] żołnierze i funkcjonariusze (status 10) – 11 541,4 tys. zł. W podziale na status zatrudnienia pracowników, wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń odnotowano we wszystkich ww. grupach. Największy wzrost dotyczył osób zajmujących kierownicze stanowiska (status 02), gdzie przeciętne miesięczne wynagrodzenie wzrosło o 31,5% (z 15,0 tys. zł do 19,7 tys. zł), w pozostałych grupach o statusie 01, 03 i 10 wzrost przeciętnego wynagrodzenia wyniósł odpowiednio 19,9%, 18,2% i 15,8%.

Nie przekroczono planu wydatków na wynagrodzenia w części 85/02 – województwo dolnośląskie, a także w dziale 750 – Administracja publiczna.

(akta kontroli: t. IX, str. 13, 109-123, 394-398 oraz t. X, str. 1-12, 97-99, 141-157, 391-396)

Plan wydatków na wynagrodzenia bezosobowe według ustawy budżetowej w części 85/02 – województwo dolnośląskie wynosił 17 693,0 tys. zł, w trakcie roku budżetowego środki zostały zwiększone do kwoty 18 067,7 tys. zł, z czego zrealizowano 9 610,1 tys. zł, tj. 53,2% planu po zmianach¹⁰⁰. Z kolei zaplanowane

⁹⁴ W DUW obowiązywało porozumienie w sprawie planów urlopowych zawarte 24 marca 2021 r. pomiędzy DUW a Zakładowym Związkiem Zawodowym Pracowników DUW, w którym strony uzgodniły, że począwszy od 2021 r. nie sporządza się planów urlopów wypoczynkowych dla pracowników DUW.

⁹⁵ W 2023 r. wydatki te wyniosły 185,4 tys. zł, a w 2024 r. 282,7 tys. zł.

⁹⁶ W 2024 r. zatrudnionych było trzech doradców wojewody, w tym jeden od 8 stycznia do 2 lutego 2024 r.

⁹⁷ MF/FS3.4143.3.41.2024.MF.231 z 4 marca 2024 r.

⁹⁸ MF/FS3.4143.3.72.2024.MF.933 z 19 kwietnia 2024 r.

⁹⁹ MF/FS3.4143.3.199.2024.MF.3828 z 4 października 2024 r.

¹⁰⁰ Mniejsze wykonanie w związku z realizacją przez WZON nowego zadania dotyczącego ustalenia poziomu wsparcia oraz związaną z tym procedurą nadzoru specjalistów, dla których zakres

w 2024 r. przez dysponenta III stopnia – DUW, środki na wynagrodzenia bezosobowe (w tym umowy zlecenia i umowy o dzieło) w kwocie ogółem 15 412,0 tys. zł, w trakcie roku budżetowego zostały zmniejszone do kwoty 15 055,0 tys. zł (po zmianach), z czego zrealizowano 45,7%¹⁰¹ (6 884,6 tys. zł), przy czym były one większe (o 152,7%) niż w roku ubiegłym (2 723,9 tys. zł). Z analizy struktury wydatków poniesionych w 2024 r. w DUW na wynagrodzenia bezosobowe ogółem w kwocie 6 884,6 tys. zł (§ 417) wynikało, że w rozdziale 85321 – Zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności – wydatkowano najwięcej, tj. 5 630,1 tys. zł (747,7% względem roku 2023). Powyższe środki przeznaczono m.in. na: [1] wynagrodzenia dla specjalistów za udział w komisjach orzekających, ocenę poziomu wsparcia, wydanie decyzji o poziomie wsparcia [2] wynagrodzenia dla lekarzy za wydanie orzeczeń/opinii o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

WZON od 2024 r. realizował nowe zadanie tj. ustalenie poziomu potrzeby wsparcia, którego zakres reguluje ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym¹⁰² oraz rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie ustalania poziomu wsparcia¹⁰³. W 2024 r. liczba specjalistów ustalających poziom potrzeby wsparcia wynosiła 151 osób, zostali oni powołani przez Wojewodę na podstawie § 2 ust. 1 ww. rozporządzenia. Skład osobowy oraz wynagrodzenia specjalistów określały zarządzenia Wojewody¹⁰⁴.

(akta kontroli: t. X, str. 1-10, 33-72, 92, 159-169, 217, 220)

W 2024 r. w DUW zawarto 122 umowy zlecenia¹⁰⁵, z czego sześć z własnymi pracownikami¹⁰⁶ (przedmiot tych umów był inny niż zakresy obowiązków pracowników wykonujących zlecone zadania). Z tego tytułu wydatkowano łącznie 1 170,6 tys. zł, tj. o 1 102,5 tys. zł mniej niż w roku poprzednim (51,5%), kiedy zawarto 181 umów zlecenia (w tym pięć z własnymi pracownikami)¹⁰⁷.

(akta kontroli: t. X, str. 141-155, 234-235, 268-389)

Wydatki majątkowe

Według ustawy budżetowej kwota wydatków majątkowych dokonywanych bezpośrednio przez DUW zaplanowana była w wysokości 4 972,0 tys. zł.

kompetencji i wymagań został nałożony przez ustawodawcę z uwagi na brak kandydatów spełniających wymogi zatrudniono mniejszą niż planowano liczbę osób.

¹⁰¹ Przyczyna jak wyżej.

¹⁰² Dz. U. 1429, ze zm.

¹⁰³ Dz. U. poz. 2581.

¹⁰⁴ Zarządzenie nr 63 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 28 lutego 2024 r. w sprawie składu osobowego Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności oraz zadań i wysokości wynagrodzenia Członków Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności oraz zarządzenie nr 454 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 12 sierpnia 2024 r. zmieniające zarządzenie w sprawie składu osobowego Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności oraz zadań i wysokości wynagrodzenia Członków Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

¹⁰⁵ Umowa zlecenie trwająca trzy miesiące lub dłużej, lub powtarzana nieprzerwanie przez ten okres.

¹⁰⁶ W tym 116 umów (dwie z własnymi pracownikami) z osobami wykonującymi zadania podstawowe rozumiane jako wykonywanie pracy w komórkach merytorycznych (przedmiotem umów było m.in. kontrola PZON i szkolenia; realizacja zadań dyspozytora medycznego, realizacja Krajowego Programu Zapobiegania HIV i zwalczania AIDS oraz sześć umów (w tym cztery z własnymi pracownikami) z osobami wykonującymi zadania pomocnicze w komórkach obsługowych (przedmiotem umów było m.in. protokołowanie posiedzeń WZON, sprzątanie pomieszczeń biurowych w DUW, prace gospodarcze).

¹⁰⁷ Wydatki poniesione na umowy zlecenia w 2023 r. wyniosły 2 273,1 tys. zł.

Pierwotnie zaplanowano do realizacji 12 zadań¹⁰⁸. W trakcie roku wprowadzono 14 nowych zadań¹⁰⁹ a zrezygnowano z dwóch¹¹⁰, których źródłem finansowania były środki pochodzące z oszczędności na skutek przesunięć pomiędzy zadaniami, a także środki pochodzące z rezerwy Wojewody¹¹¹. Stwierdzono, że wprowadzone do planu finansowego zmiany odnoszące się do wydatków majątkowych wynikały z potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa dla wytwarzanej i przechowywanej w pomieszczeniach DUW dokumentacji, jak również mienia urzędowego i infrastruktury, w tym materiałów i narzędzi pracy; wymiany wyeksploatowanego wyposażenia oraz zakupu urządzeń i sprzętu technicznego niezbędnego do przeprowadzania sprawnej i skutecznej kontroli lotniczego przejścia granicznego Wrocław-Strachowice. Spośród 24 zaplanowanych zadań (plan po zmianach), nie zrealizowano czterech¹¹². Ponadto dwa zadania zrealizowano bez ujęcia w planie finansowym¹¹³, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Ostatecznie kwota wydatków majątkowych według planu finansowego po zmianach wyniosła 5 774,7 tys. zł, z czego na realizację zadań wydatkowano w 2024 r. kwotę w wysokości 4 814,7 tys. zł (83,4%). Wszystkie założone na rok 2024 efekty w ramach zrealizowanych wydatków majątkowych zostały osiągnięte. Brak dokonania blokad dotyczących wydatków majątkowych oraz zmian w planie finansowym odnośnie zadań, których realizacja nie była

¹⁰⁸ Były to: [1] Zakup i dostawa ciężkiego kombinezonu pirotechnicznego dla PSG we Wrocławiu-Strachowicach dla prowadzenia działań minersko-pirotechnicznych (570,0 tys. zł); [2] zakup i dostawa samochodu patrolowego dla Oddziału Celnego Towarowego Portu Lotniczego we Wrocławiu-Strachowicach, dalej: OCT PL (120,0 tys. zł); [3] Wymiana podzespołów i urządzeń systemu sygnalizacji pożaru w budynku DUW we Wrocławiu przy pl. Powstańców Warszawy 1 (1 200,0 tys. zł); [4] Oklejenie połączenia dachu szklanego w budynku DUW we Wrocławiu (400,0 tys. zł); [5] Modernizacja pomieszczeń w budynku DUW we Wrocławiu przy al. Jaworowej (754,0 tys. zł); [6] Modernizacja infrastruktury teleinformatycznej w DUW we Wrocławiu (150,0 tys. zł); [7] Dostawa samochodów osobowych na potrzeby transportu SUW we Wrocławiu (600,0 tys. zł); [8] Dostawa urządzeń na potrzeby utworzenia centrum kopii danych (130,0 tys. zł); [9] Zakup wyposażenia magazynów przeciwpowodziowych (175,0 tys. zł); [10] Zakup pojazdu służbowego specjalnego przeznaczenia (290,0 tys. zł); [11] Modernizacja infrastruktury radiowej w Dyspozytorni Medycznej (300,0 tys. zł) oraz [12] Rozbudowa Centrum Zarządzania Bezpieczeństwa Województwa Dolnośląskiego – środki przeznaczone na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 – FENiKS (283,0 tys. zł).

¹⁰⁹ Były to: [1] Zakup i dostawa zdalnego systemu nadzoru bramek radiometrycznych (66,0 tys. zł); [2] Zakup i dostawa przenośnego zestawu RTG na potrzeby OCT PL (252,2 tys. zł); [3] Zakup i dostawa przenośnego urządzenia z wykorzystaniem zjawiska spektroskopii Ramana (369,0 tys. zł); [4] Zakup dwóch sztuk urządzeń wielofunkcyjnych (30,9 tys. zł); [5] Zakup i dostawa samochodu dla SG we Wrocławiu-Strachowicach do kontroli ruchu granicznego (172,9 tys. zł); [6] Wymiana stolarki drzwiowej w budynku DUW we Wrocławiu (600,0 tys. zł); [7] Wykonanie dodatkowych gniazd sieci LAN oraz gniazdek elektrycznych z uziemieniem sieci 230 V w pomieszczeniach w budynku Delegaturze w Legnicy przy ul. Skarbka 3 (129,2 tys. zł); [8] Zakup i montaż dwóch platform do transportowania osób niepełnosprawnych w DUW we Wrocławiu (100,0 tys. zł); [9] Zakup dwóch kserokopierek (urządzeń wielofunkcyjnych – system Documaster) dla potrzeb DUW we Wrocławiu (65,0 tys. zł); [10] Zakup samochodu osobowego przeznaczonego na potrzeby kolumny transportu DUW (120,0 tys. zł); [11] Zakupy inwestycyjne do poprawy jakości działania infrastruktury informatycznej, zakup przełączników sieciowych, VMware subskrypcji, zakup UPS centralnego, zakup maszyn czyszczących powierzchnie płaskie oraz zakup urządzenia do kopii zapasowej do działalności DUW we Wrocławiu (310,0 tys. zł); [12] Zakup sprzętu audiowizualnego dla Biura Wojewody DUW we Wrocławiu (78,9 tys. zł); [13] Instalacja i uruchomienie dodatkowych punktów Systemu Kontroli Dostępu w budynku DUW przy pl. Powstańców Warszawy 1 we Wrocławiu (18,5 tys. zł); 14/ Zakup samochodu do obsługi magazynów przeciwpowodziowych (25,0 tys. zł).

¹¹⁰ Zadania nr 7 i zadania nr 12.

¹¹¹ Zadania w zakresie utworzenia i przyznawania środków z rezerwy, o której mowa w art. 140 ust. 4 ufp, w ramach części 85/02 Województwo dolnośląskie.

¹¹² Zrezygnowano z pozycji: [1] Zakup i dostawa samochodu dla SG we Wrocławiu-Strachowicach do kontroli ruchu granicznego; [2] Modernizacja pomieszczeń w budynku DUW we Wrocławiu przy al. Jaworowej; [3] Zakup wyposażenia magazynów przeciwpowodziowych oraz [4] Modernizacja infrastruktury radiowej w Dyspozytorni Medycznej.

¹¹³ Zakup urządzeń wielofunkcyjnych (25,8 tys. zł) oraz jednego ups wraz z modemem bateryjnym na potrzeby serwerowni (34,5 tys. zł).

możliwa, a także przekroczenia planu opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: t. X, str. 141-149 oraz t. XI, str.1-464)

2.1.5 Zobowiązania

Zobowiązania budżetu państwa w części 85/02 na koniec 2024 r. wyniosły 43 186,9 tys. zł i stanowiły 1,0% zrealizowanych wydatków. Związane były przede wszystkim z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym (32 884,8 tys. zł¹¹⁴). Na koniec 2024 r. zobowiązania wymagalne w części 85/02 nie wystąpiły.

Zobowiązania (niewymagalne) dysponenta środków budżetu państwa III stopnia na koniec 2024 r. wyniosły 11 931,6 tys. zł i były zgodne z prowadzoną ewidencją finansowo-księgową. Dotyczyły przede wszystkim wypłaty dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi (9 164,8 tys. zł) oraz dodatków do wynagrodzeń dla kierowników nadzorujących szkolenie specjalizacyjne lekarzy, których termin płatności przypadał w kolejnym roku (1 680,7 tys. zł).

W 2024 r. (i wykazane w miesięcznych oraz rocznych sprawozdaniach Rb-28 DUW¹¹⁵) odsetki od zobowiązań wypłacone przez DUW wynosiły 19,3 tys. zł i dotyczyły nieterminowej zapłaty abonamentu za parking¹¹⁶ i zasądzonych prawomocnymi wyrokami sądów za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego¹¹⁷.

Na koniec 2024 r. zobowiązania wymagalne dysponenta środków budżetu państwa III stopnia nie wystąpiły.

(akta kontroli: t. X, strony: 141-149, 159-187, 403-450)

2.1.6. Wydatki, które w 2024 r. nie wygasły z upływem roku budżetowego

W roku 2024 nie wystąpiły wydatki, które nie wygasły z upływem roku budżetowego i miały zostać zrealizowane w 2025 r.

(akta kontroli: t. I, str. 22)

2.1.7. Wyniki szczegółowego badania wydatków

1. Rezerwy celowe

Szczegółowe badanie NIK w zakresie rozdzysponowania przez Wojewodę jako dysponenta części budżetowej środków z czterech rezerw celowych¹¹⁸ o wartości ogółem 208 962,0 tys. zł (stanowiących 12,2% zwiększenia planu wydatków środkami pochodzącymi z rezerw celowych) wykazało, że: **[1]** wnioskowanie o środki z rezerw celowych wynikało z faktycznych potrzeb i było celowe, przy czym okoliczności związane z wystąpieniem przez Wojewodę z wnioskiem o zwiększenie planu środkami z rezerwy celowej poz. 69 Dodatkowe środki na działalność kół gospodyń wiejskich oraz orkiestr dętych w gminach o wielkości do 20 tys. mieszkańców zostały szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone*

¹¹⁴ Dodatkowe wynagrodzenie roczne wraz z pochodnymi i składkami na Pracownicze Plany Kapitałowe.

¹¹⁵ Opracowanych przez WFiB oraz BDG.

¹¹⁶ W wysokości 2,47 zł, zapłacone przez pracownika.

¹¹⁷ Dotyczy 36 prawomocnych wyroków sądów, na łączną kwotę 19 274,98 zł.

¹¹⁸ Tj.: [1] poz. 07 – Dopłaty do paliwa rolniczego (67 122,2 tys. zł); [2] poz. 10 – Środki na realizację umów zawartych przez Ministra Klimatu i Środowiska w związku z poleceniem Prezesa Rady Ministrów (54 033,2 tys. zł), [3] poz. 16 – Zobowiązania wymagalne skarbu państwa (47 365,6 tys. zł) oraz [4] poz. 69 - Dodatkowe środki na działalność kół gospodyń wiejskich oraz orkiestr dętych w gminach o wielkości do 20 tys. mieszkańców (40 441,0 tys. zł).

nieprawidłowości; [2] w każdym przypadku po otrzymaniu decyzji Ministra Finansów o zwiększeniu planu wydatków, wprowadzono zmiany w planie finansowym dysponenta części budżetowej na rok 2024; [3] środki otrzymane z rezerw zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, z zastrzeżeniem kwestii związanych z dyspozycją nr PS.332.PS.G.-852.2024 z 21 października 2024 r. dotyczącą przekazania środków przeznaczonych na wypłatę bonu energetycznego (dotacja za październik 2024 r.) na kwotę 18 016,0 tys. zł dla 169 gmin województwa dolnośląskiego na rachunek Funduszu Pomocy (Ukraina), a nie na rachunek bieżący gmin dedykowany dotacjom z budżetu państwa opisano szerzej w Sekcji stwierdzone nieprawidłowości; [4] poziom wykorzystania środków pochodzących z poszczególnych rezerw celowych wyniósł odpowiednio: 100,0%, 78,5%, 89,3% oraz 100%, przy czym kwestie związane z niedokonaniem blokady nadmiaru środków pochodzących z rezerwy celowej poz. 10 Środki na realizację umów zawartych przez Ministra Klimatu i Środowiska w związku z poleceniem Prezesa Rady Ministrów opisano szerzej w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli: t. V, str. 1-412, 556-604)

2. Blokada planowanych wydatków

Szczegółowe badanie decyzji o blokowaniu wydatków przeprowadzone na próbie 87,6% wartości dokonanych blokad¹¹⁹ wykazało, że: [1] blokady dokonano na podstawie umotywowanego wniosku jednostki i właściwych wydziałów DUW; [2] wniosek o blokadę oraz decyzja dysponenta o blokadzie zaplanowanych wydatków zostały wprowadzone do Informatycznego Systemu Obsługi Budżetu Państwa TREZOR¹²⁰; [3] co do zasady, za wyjątkiem przypadku opisanego szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, decyzję o blokowaniu wydatków Wojewoda podjął i wpisał do systemu TREZOR niezwłocznie [4] w dwóch przypadkach decyzje dotyczyły zablokowania środków przyznanych w związku z ustawą budżetową na kwotę 36 017,5 tys. zł. Blokada dokonano w związku z niewykorzystaniem środków przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego na sfinansowanie staży podyplomowych lekarzy i lekarzy dentystów oraz przez Kuratora Oświaty z przeznaczeniem na zatrudnienie nauczycieli w celu realizacji zadań doradcy metodycznego.

(akta kontroli: t. IV, str. 3-210)

3. Dotacje

Szczegółowym badaniem NIK objęła wydatki na dotacje w łącznej kwocie 380 506,5 tys. zł (tj. 10,9%) wydatków na wszystkie dotacje¹²¹), które przeznaczono na: [1] finansowanie zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego, wykorzystywanego do produkcji rolnej, w dziale 010 – Rolnictwo i łowiectwo; [2] finansowanie programu wieloletniego pn. Budowa nowego Szpitala Onkologicznego we Wrocławiu, w dziale 851 – Ochrona zdrowia; [3] finansowanie wypłat zasiłków stałych, w dziale 852 – Pomoc społeczna; [4] finansowanie wypłat jednorazowego świadczenia pieniężnego wprowadzonego ustawą o bonie energetycznym, w dziale 852 – Pomoc społeczna oraz [5] sfinansowanie w 2024 r. staży podyplomowych lekarzy i lekarzy dentystów, w dziale 851 – Ochrona zdrowia.

¹¹⁹ Na łączną kwotę 42 978,5 tys. zł.

¹²⁰ Dalej: TREZOR.

¹²¹ Łącznie z dotacjami na wydatki majątkowe i na współfinansowanie projektów z udziałem środków UE.

Przekazywanie i rozliczenie powyższych dotacji następowało zgodnie z zasadami określonymi w ufp, przy czym w przypadku dotacji przeznaczonej na sfinansowanie w 2024 r. staży podyplomowych lekarzy i lekarzy dentystów nie dokonano w sposób wystarczający oceny rzeczywistego zapotrzebowania na dotację przeznaczoną dla Marszałka Województwa Dolnośląskiego na sfinansowanie ww. zadania, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Ponadto w przypadku dotacji celowej wypłacanej na sfinansowanie jednorazowego świadczenia pieniężnego, wprowadzonego ustawą o bonie energetycznym, w Urzędzie nie zapewniono skutecznego nadzoru nad przedstawianymi Wojewodzie rozliczeniami ww. dotacji, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: t. IV, str. 3-17, 85-210, t. XII, str. 1-580, t. XII, str. 1-677 oraz t. XIV, str. 1-727)

4. Badanie wydatków bieżących i wydatków majątkowych

Szczegółowym badaniem NIK objęła realizację wydatków budżetu państwa w kwocie 7 598,7 tys. zł, stanowiących 15,8% wydatków pozapłacowych DUW¹²² (obejmujących 46 dowodów księgowych). Wydatki wytypowano do kontroli w sposób losowy, metodą monetarną (MUS)¹²³, na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów i dowodów odpowiadających pozapłacowym wydatkom budżetowym w ramach pozostałych grup ekonomicznych o wartości powyżej 1,0 tys. zł, spośród zapisów księgowych 2024 r. na ogólną kwotę 47 096,3 tys. zł. Realizacja objętych badaniem wydatków w 2024 r. w wysokości 7 586,9 tys. zł (99,8%), była zgodna z art. 44 ust. 3 ufp, gdyż wydatki były celowe zostały rzetelnie skalkulowane i zaplanowane (za wyjątkiem kwoty 11,8 tys. zł, wynikającej m.in. z wyroków sądowych, której wysokości nie można było przewidzieć). Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności, poza stwierdzoną opieszałością w wypłacie trzech zasądzonych prawomocnych odszkodowań za bezczynność/ przewlekłość Wojewody Dolnośląskiego przy prowadzonych postępowaniach przez Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców, co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. W badaniu dowodów księgowych oraz dokumentów stanowiących ich podstawę stwierdzono m.in., że przed poniesieniem wydatku były one weryfikowane pod względem formalnorachunkowym, merytorycznym i podlegały kontroli wstępnej, a także podlegały sprawdzeniu pod względem legalności, rzetelności oraz zamówień publicznych. Do dowodów księgowych załączone były dokumenty potwierdzające zrealizowanie wydatku (np. protokoły zdawczo-odbiorcze), które w dwóch przypadkach wskazywały na nierzetelne ich sporządzenie, co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Badanie NIK wykazało również, że zakupione przez DUW środki trwałe prawidłowo ujęto w ewidencji środków trwałych i poprawnie sklasyfikowano, tj. zaliczono do właściwej kategorii środków trwałych, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 3 października 2016 r. w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych¹²⁴. Przy wydatkach związanych z nabyciem środków trwałych dokonywana była kontrola funkcjonalna, a dokumenty zakupu były poddawane kontroli merytorycznej, obejmującej m.in. datę rozpoczęcia eksploatacji. Zadania inwestycyjne zostały zrealizowane – roboty i dostawy protokolarnie odebrano.

¹²² W kwocie 47 980,5 tys. zł, z czego dysponenta III stopnia obsługiwane przez: Biuro Dyrektora Generalnego DUW w kwocie 47 976,8 tys. zł; Wydział Finansów i Budżetu w DUW w kwocie 3,7 tys. zł.

¹²³ Z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do wartości.

¹²⁴ Dz. U. poz. 1864.

(akta kontroli: tom XV, str. 1-69, 98-115, 132-192, 317)

Szczegółowym badaniem objęto wydatki DUW z budżetu środków europejskich w kwocie 60,4 tys. zł¹²⁵, stanowiących 17,6% wydatków z tego budżetu poniesionych w DUW w 2024 r.¹²⁶. Przeprowadzona analiza wykazała m.in., że wydatki:

- poniesione były na cele i zadania ujęte w umowie o dofinansowanie, zgodnie z umową o dofinansowanie i niezbędne do realizacji projektu¹²⁷,
- zrealizowano do wysokości kwot ujętych w planie finansowym jednostki,
- zostały faktycznie poniesione i były zgodne z kategoriami wydatków wynikającymi z postanowień umowy o dofinansowanie projektu, w okresie kwalifikowalności,
- w każdym z pięciu przypadków zostały zrealizowane na podstawie listy płac,
- były należycie udokumentowane, a płatności realizowano terminowo.

Ponadto zlecenia płatności były przekazywane do Banku Gospodarstwa Krajowego we właściwym terminie i kwotach.

(akta kontroli: tom XV, str. 116-131, 193-236, 297-316, 467-478)

5. Badanie wydatków na działania promocyjne i reklamowe prowadzone przez Wojewodę.

Zadania z zakresu promocji i reklamy w DUW realizowały cztery wydziały: [1] Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, [2] Biuro Wojewody, [3] Wydział Zdrowia (Dyspozytornia medyczna) oraz [4] Wojewódzka Inspekcja Geodezyjna i Kartograficzna. W DUW nie powołano komórki organizacyjnej koordynującej działania promocyjno-reklamowe.

Łączne wydatki na działania promocyjne i reklamowe w 2024 r. wynosiły 49,2 tys. zł i były niższe od poniesionych w 2023 r. o 47,7 tys. zł (o 49,2%). Główne tytuły zrealizowanych zadań dotyczyły: zakupu nagród dla laureatów wojewódzkiego konkursu pn. „112 ratuje życie”, zakupu koszy upominkowych z okazji Europejskiego Dnia Numeru Alarmowego 112, wykonanie materiałów promocyjnych, zakupu upominków na potrzeby Biura Wojewody, wykonanie gadżetów reklamowych związanych z organizacją konferencji naukowej pn. „Współdziałanie jednostek współpracujących z systemem Ratownictwa Medycznego w dobie współczesnych zagrożeń”, zakup dziewięciu nagród od Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Geodezyjnego i Kartograficznego na 53 Rajd Goniometru. Wydatki zostały zaplanowane w planie finansowym DUW. W trakcie roku budżetowego nie dokonywano zmian w planie.

W 2024 r. DUW nie realizował kampanii/projektów reklamowych i promocyjnych, w tym kampanii o charakterze informacyjnym realizowanym ze źródeł innych niż budżet państwa. W DUW nie prowadzono rejestru realizowanych zadań promocyjno-reklamowych. Szczegółowe badanie próby wydatków na kwotę 17,7 tys. zł (36,0% wydatków ogółem) nie wykazało nieprawidłowości.

¹²⁵ Badaniem objęto wydatki dokonane na podstawie pięciu dowodów księgowych z konta 227 Rozliczenie wydatków z budżetu środków europejskich, które zostało dobrane celowo o największej wartości.

¹²⁶ Wykonanie wydatków w kwocie 343,8 tys. zł.

¹²⁷ Maluch+ i Ekonomia społeczna w ramach Funduszu Europejskiego dla Rozwoju Społecznego (FERS) finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach perspektywy finansowej 2021-2027.

6. Badanie wydatków na zakup usług doradczych i eksperckich

Wydatki na zakup usług doradczych i eksperckich w 2024 r. w DUW wyniosły 16,6 tys. zł (co stanowiło 0,008% wydatków DUW ogółem). Zawarto sześć umów zleceń: [1] na wsparcie prawne¹²⁸ w wysokości 5,0 tys. zł (stanowiącej 1,12% wydatków w klasyfikacji 75011 § 4170), [2] usługę tłumaczenia języka migowego¹²⁹ w wysokości 0,3 tys. zł (stanowiącej 3,67% wydatków w klasyfikacji 75011 § 4380), [3] usługę tłumaczenia on-line języka migowego¹³⁰ w wysokości 2,4 tys. zł (stanowiącej 27,9% wydatków w klasyfikacji 75011 § 4380), [4] tłumaczenie przysięgłe¹³¹ w wysokości 0,1 tys. zł (stanowiącej 1,4 % wydatków w klasyfikacji 75011 § 4380), [5] sporządzenie opinii gleboznawczej¹³² w wysokości 2,0 tys. zł (stanowiącej 9,0% wydatków w klasyfikacji 75011 § 4390) oraz [6] wsparcie prawne¹³³ w wysokości 6,8 tys. zł (stanowiącej 30,9% wydatków w klasyfikacji 75011 § 4390).

W DUW nie opracowano odrębnych procedur regulujących zasady zlecania usług doradczych i eksperckich. Usługi te zlecane były na podstawie Regulaminu udzielania zamówień publicznych i wydatkowania środków publicznych w DUW we Wrocławiu, zgodnie z którym zawarte umowy podlegają rejestracji w Rejestrze umów DUW oraz w systemie Asystent Zarządzania Finansami. W związku z nieprowadzeniem oddzielnego rejestru umów zlecenia i umów o dzieło, nie sformułowano mechanizmów kontroli kompletności i rzetelności danych w nich zawartych. W DUW nie są stosowane narzędzia do weryfikacji wykorzystania prac zleconych ekspertom i doradcom.

Szczegółowe badanie NIK w zakresie wydatkowania środków na zleczone usługi eksperckie i doradcze (99,2% wydatków na zleczone usługi w tym zakresie) wykazało nieprawidłowości w jednej na pięć umów. Umowa zlecenia nr 3/IF/202/5413 z 18 grudnia 2023 r. zawarta została w wyniku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego o sygnaturze AL.ZP.271-980/23.ZP/RD pn. „Doradztwo prawne w obszarze administracji architektoniczno-budowlanej” zrealizowanego na podstawie Regulaminu z wyłączeniem pzp (na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1 pzp). Umowa była kontynuacją wcześniej zleconych usług temu samemu zleceniobiorcy¹³⁴. Przedmiotowe postępowanie poprzedzone zostało nierzetelnym procesem oszacowania jego wartości, a odnośnie do jego realizacji nie zachowano zasad uczciwej konkurencji, równego traktowania wykonawców, proporcjonalności i przejrzystości, o których mowa w § 1 ust. 2 tiret pierwsze Regulaminu, a także nie zapewniono rzetelnego nadzoru nad realizacją zawartej umowy, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Ponadto, w ewidencji finansowo-księgowej DUW nie ujęto rachunku z 15 grudnia 2023 w wysokości 0,8 tys. zł do umowy zlecenia nr 2/IF/2023, pomimo, że był on zarejestrowany w wykazie faktur, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: t. VII, str. 1-22, 26-157, t. VIII, str. 36-80, 310-311, 306-365, 403-462, 474-491)

¹²⁸ Umowa z 18.12.2023 r., IF/2023/541.

¹²⁹ Umowa z 29.03.2012 r., OA/2012/128.

¹³⁰ Umowa z 27.06.2024 r., AL./2024/273.

¹³¹ Umowa z 09.07.2024 r., PS/2024/272.

¹³² Umowa z 24.10.2024 r., GK/2023/499.

¹³³ Umowa z 16.01.2024 r. NK/2024/133.

¹³⁴ Łączne wydatki związane z trzema umowami zlecenia zawartymi ze zleceniobiorcą wyniosły 17,0 tys. zł.

7. Zamówienia publiczne

Zgodnie z wymogami art. 23 ust. 1 pzp, DUW opublikował na stronie internetowej¹³⁵ plan postępowań o udzielenie zamówień na 2024 r. (w dniu 27 lutego 2024 r.) oraz jego aktualizację¹³⁶ (ostatnią 8 listopada 2024 r.), a także wypełnił – wynikający z art. 82 ust. 2 pzp – obowiązek sprawozdawczy (roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach w roku 2024¹³⁷ zostało terminowo¹³⁸ sporządzone i przekazane Urzędowi Zamówień Publicznych). W Urzędzie w kontrolowanym okresie obowiązywały regulacje wewnętrzne dotyczące udzielania zamówień publicznych (Regulamin).

(akta kontroli: t. VI, str. 1-118)

Szczegółowej kontroli poddano trzy zamówienia publiczne o łącznej wartości poniesionych wydatków w kwocie 492,3 tys. zł brutto, o nazwach:

[1] „Oklejanie połączy dachu szklanego w budynku DUW we Wrocławiu”¹³⁹ o wartości szacunkowej zamówienia 289,7 tys. zł¹⁴⁰, zrealizowane w trybie zamówienia z wolnej ręki na podstawie art. 305 pkt 2 pzp¹⁴¹. Negocjacje z zaproszonym wykonawcą przeprowadzono w dniu 4 lipca 2024 r. Cenę zamówienia wynegocjowano na kwotę 317,0 tys. zł netto, tj. 389, 9 tys. zł brutto.

Przedmiotowe postępowanie przeprowadzono zgodnie z pzp, jednak ogłoszenie o wykonaniu umowy zamieszczono w Biuletynie Zamówień Publicznych 85 dni po terminie wynikającym z art. 448 pzp, co spowodowane było tym, że w DUW dopuszczono do funkcjonowania dwóch niespójnych regulacji wewnętrznych, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Ponadto, protokół postępowania w trybie zamówienia z wolnej ręki nie został podpisany przez osobę zatwierdzającą protokół, tj. kierownika zamawiającego, co stanowiło naruszenie art. 72 ust. 1 ustawy pzp w związku z § 3 pkt 23 rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 18 grudnia 2020 r. w sprawie protokołów postępowania oraz dokumentacji postępowania o udzielenie zamówienia publicznego¹⁴², o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: t. VI, str. 119, 212-381, t. VIII, str. 1-24, 83-97, 366-368, 467-473)

[2] „Organizacja II konferencji naukowej pn. „Współdziałanie jednostek współpracujących z systemem Państwowe Ratownictwo Medyczne w dobie współczesnych zagrożeń” dla Oddziału Dyspozytorii Medycznej w Wydziale Zdrowia DUW we Wrocławiu”¹⁴³, zrealizowane na podstawie Regulaminu, z wyłączeniem przepisów pzp (na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1 pzp)¹⁴⁴, w wyniku którego poniesiono wydatki w wysokości 53,6 tys. zł brutto.

(akta kontroli: t. VI, str. 119, 157-211; t. VIII, str. 25-35, 369-399)

¹³⁵ <https://bip.duw.pl/bip/zamowienia-publiczne/przetargi-duw/plan-postepowan-duw/5216,Plan-postepowan-o-udzielenie-zamowienia-publicznego-w-2024-roku.html> oraz <https://ezamowienia.gov.pl/mo-client-board/bzp/list> [data dostępu: 17 lutego 2025 r.].

¹³⁶ W 2024 r. pierwotny plan postępowań o udzielenie zamówień publicznych aktualizowano cztery razy.

¹³⁷ Nr 2024/SPRR 000007665/01.

¹³⁸ W dniu 17 lutego 2025 r.

¹³⁹ Nr OR-ZP.272-10/24/ZP/ZWR.

¹⁴⁰ Ustalonej 8 marca 2024 r. na podstawie kosztorysu inwestorskiego.

¹⁴¹ W postępowaniu prowadzonym uprzednio w trybie podstawowym, jedyna złożona oferta została odrzucona na podstawie art. 226 ust. 1 pkt 2 lit. c pzp – Wykonawca nie złożył w przewidzianym terminie podmiotowego środka dowodowego, potwierdzającego spełnienie warunków udziału w postępowaniu.

¹⁴² Dz. U. z 2020 r. poz. 2434.

¹⁴³ Nr BDG-ZP.271-489/24/ZP/RD.

¹⁴⁴ O szacunkowej wartości zamówienia w wysokości 65 000,00 zł.

[3] „Wprowadzanie i skanowanie wniosków o ustalenie poziomu potrzeby wsparcia na potrzeby Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie Dolnośląskim”¹⁴⁵, zrealizowane na podstawie Regulaminu, z wyłączeniem przepisów pzp (na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1 pzp)¹⁴⁶, w wyniku którego zawarto 9 umów zleceń z wykonawcami na łączną maksymalną kwotę 90 tys. zł i poniesiono wydatki w wysokości 48,8 tys. zł.

(akta kontroli: t. VI, str. 119-156; t. VII, str.158-525, t. VIII, str. 1-191, 301-305, 463-466)

2.1.8. Realizacja działań nadzorczych dysponenta części 85/02

W obszarze wydatków przeprowadzono okresowe analizy, o których mowa w art. 175 ust. 2 pkt 2-5 ufp, co dokumentowano w zbiorczych podsumowaniach. W wyniku przeprowadzonych analiz formułowano zalecenia i wnioski (m.in. wzywano beneficjentów dotacji do korekty rozliczeń), stanowiły one też podstawę do podjęcia kontroli zewnętrznych. Kontrole przeprowadzone w podległych i nadzorowanych przez dysponenta części 85/02 jednostkach obejmowały m.in. problematykę wydatkowania środków publicznych. Co do zasady, za wyjątkiem jednego przypadku, który szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, przed przekazaniem środków (dotacji) w DUW oceniano rzeczywiste zapotrzebowania, a nadzór sprawowany był na bieżąco. Dysponent części 85/02, w oparciu o wewnętrzne procedury, sprawował również nadzór nad prawidłowością sporządzania sprawozdań, w celu ich weryfikacji prowadzone były czynności sprawdzające.

(akta kontroli: t. IV, str. 85-210)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Stwierdzone
nieprawidłowości

1. Nieterminowe załatwianie spraw dotyczących cudzoziemców w DUW skutkowało koniecznością uregulowania zobowiązań, w łącznej wysokości 1 770,0 tys. zł, wynikających z wyroków sądowych zasądzających odszkodowania za beczynność i przewlekłość Wojewody przy prowadzonych postępowaniach przez Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców, co NIK ocenia jako działanie niegospodarne i nierzetelne. Stosownie do zapisów Regulaminu Organizacyjnego DUW do obowiązków dyrektora w zakresie zadań, realizowanych przez komórkę organizacyjną Urzędu, należą m.in. zapewnienie organizacji pracy umożliwiającej prawidłowe, efektywne, terminowe i rzetelne wykonywanie zadań.

Dyrektor Wydziału SOC wyjaśniła m.in, że podjęto szereg czynności mających na celu zwiększenie nadzoru nad prowadzonymi w tym wydziale sprawami z zakresu legalizacji pobytu cudzoziemców. Wprowadzono zmiany organizacyjne mające na celu wprowadzenie specjalizacji tak żeby pracownicy prowadzili jednorodny rodzaj spraw. Dodatkowo podjęto działania mające na celu inwentaryzację niezapłaconych wyroków sądowych, czego efektem była wzmożona płatność wyroków w I kwartale 2024 r. jakie zapadły w latach poprzednich, a nie zostały zrealizowane. Ponadto polecono pracownikom realizację zaległych spraw z lat, w których beczynność lub przewlekłość nie była wstrzymana w wyniku zapisów specustawy.

(akta kontroli: t. IX, str. 262-267, 398-402, 451-457)

¹⁴⁵ Nr PF-WTZP.271-748/24/ZP/RD.

¹⁴⁶ O szacunkowej wartości zamówienia w wysokości 120,0 tys. zł.

2. Brak działań w celu niezwłocznego uregulowania przez DUW kwot wynikających z sześciu prawomocnych wyroków WSA w sprawach ze skarg cudzoziemców, a dotyczących bezczynności i przewlekłości postępowania Wojewody spowodował, że w 2024 r. poniesiono wydatki tytułem kosztów postępowania egzekucyjnego i opłat komorniczych w łącznej kwocie 3,3 tys. zł. Zobowiązania te zostały zrealizowane w terminie od 58 do 540 dni od uprawomocnienia się wyroków oraz od 37 do 520 dni od ich daty wpływu do DUW.

Dyrektor Wydziału SOC wyjaśniła m.in., że koszty postępowania egzekucyjnego i opłat komorniczych DUW poniósł w wyniku wszczęcia egzekucji przez komorników na wniosek wierzycieli, czyli cudzoziemców. Praktyka komorników była taka, że po uzyskaniu w sprawie danego wierzyciela wyroku WSA opatrzonego klauzulą wykonalności przekazywał on do banku zawiadomienie o zajęciu wierzytelności z rachunku bankowego. Wydział, w terminie siedmiu dni, nie był w stanie przygotować dokumentów koniecznych do sporządzenia dyspozycji zapłaty. Po tym terminie bank realizował zajęcie komornicze, w którym były naliczone koszty i opłaty komornicze. Powyższe argumenty DUW nie zasługują w pełni na uwzględnienie. Zdaniem NIK w przypadku działania bez zbędnej zwłoki w regulowaniu kwot wynikających z prawomocnych wyroków sądów nie byłoby konieczności ponoszenia kosztów komorniczych.

(akta kontroli: t. IX, str. 262-267, 398-402, 451-575, t. XVI, str. 137-224)

3. Urząd wypłacił 46 pracownikom¹⁴⁷ łącznie 237,2 tys. zł tytułem ekwiwalentów za niewykorzystane urlopy wypoczynkowe¹⁴⁸ bez uprzedniego skutecznego zobligowania tych osób do wykorzystania przysługujących im urlopów wypoczynkowych przed rozwiązaniem stosunków pracy¹⁴⁹. Zaniechanie podjęcia działań na rzecz ograniczenia przypadków uzasadniających konieczność wypłaty ekwiwalentów, NIK ocenia jako nierzetelne i niegospodarne.

Stosownie do art. 161 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy¹⁵⁰ pracodawca jest obowiązany udzielić pracownikowi urlopu w tym roku kalendarzowym, w którym pracownik uzyskał do niego prawo. Urlop zaległy powinien być wykorzystany najpóźniej do końca września kolejnego roku. Ponadto, stosownie do art. 167¹ Kodeksu pracy pracownik jest obowiązany wykorzystać przysługujący mu urlop, jeżeli w tym okresie pracodawca udzieli mu urlopu. To, że decyzja pracodawcy w tym przedmiocie jest nieodwołalna, potwierdza między innymi wyrok Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2011 r., sygn. akt II PK 302/10. Z orzeczenia tego wynika, że pracodawca może zobowiązać pracownika zatrudnionego na podstawie powołania, którego odwołał ze stanowiska, do wykorzystania w okresie wypowiedzenia zaległego i proporcjonalnie także bieżącego urlopu wypoczynkowego, mimo że w okresie wypowiedzenia pracownik – zachowując prawo do wynagrodzenia – nie ma obowiązku świadczenia pracy.

Dyrektor Generalny DUW wyjaśniła m.in., że pracodawca podejmował próby udzielania urlopów wypoczynkowych pracownikom w okresie wypowiedzenia, również kadry pracowniczej. Wyjątkiem było przebywanie pracowników na innej

¹⁴⁷ Z wyłączeniem wypłat ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, pracowników Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców.

¹⁴⁸ W wymiarze wynoszącym w sumie 445,2 dni (w tym 163,25 dni zaległego urlopu).

¹⁴⁹ W roku 2024, DUW wypłacił 85 pracownikom ekwiwalenty za niewykorzystany urlop wypoczynkowy (w tym zaległy). Łącznie z tego tytułu wypłacono 402,7 tys. zł.

¹⁵⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 1465, ze zm. Dalej: Kodeks pracy.

usprawiedliwionej nieobecności, np. zwolnieniu lekarskim lub gdy obecność pracownika była wymagana ze względu na zabezpieczenie wykonania powierzonych mu zadań.

NIK wskazuje, że przedłożona do wyjaśnień dokumentacja źródłowa potwierdza, że tylko w przypadku siedmiu z 46 pracowników, których wypłaty ekwiwalentów za niewykorzystany urlop wypoczynkowy objęto kontrolą, DUW podejmował próby udzielenia urlopów wypoczynkowych pracownikom w okresie wypowiedzenia.

Dyrektor Biura Dyrektora Generalnego wyjaśnił dodatkowo m.in., że w przypadku osób odwołanych w grudniu 2023 r., Dyrektor Generalny DUW podjął decyzję o udzieleniu urlopu wypoczynkowego pracownikom w marcu 2024 r. Urlopów udzielono w wymiarze, który mógł być jeszcze przez pracowników wykorzystany do końca okresu zatrudnienia. W przypadku dwóch dyrektorów ekwiwalent wypłacono w wyniku zawartej ugody.

W odniesieniu do złożonych wyjaśnień co do podejmowania prób udzielenia urlopów wypoczynkowych, w okresie wypowiedzenia, NIK zauważa, że tylko pięciu pracowników z kadry kierowniczej skutecznie zobligowano do wykorzystania przez nich urlopów (udzielono im urlopów wypoczynkowych). Udzielono ich jednak w końcowym okresie płatnego nieświadczenia przez te osoby pracy, co skutkowało wypłatą ekwiwalentów pieniężnych za część niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego. W przypadku dyrektorów z którymi zawarto ugody NIK zauważa, że zostali oni powiadomieni po ustaniu stosunku pracy, że został im udzielony urlop wypoczynkowy.

Zdaniem NIK, aby urlop wypoczynkowy spełniał swoje przeznaczenie (regeneracja sił psychicznych i fizycznych pracownika) powinien być udzielany w naturze, czyli w dniach wolnych od pracy, a wypłata ekwiwalentu za niewykorzystany urlop jest dopuszczalna tylko w wyjątkowych przypadkach, a wypłata ekwiwalentu za niewykorzystany urlop jest dopuszczalna tylko w wyjątkowych przypadkach, w których w zasadzie niemożliwe jest skorzystanie z udzielenia urlopu w naturze z przyczyn obiektywnych, na które pracodawca nie ma wpływu (np. absencja chorobowa). Skoro w DUW finalnie podjęto działania związane z udzieleniem urlopu w naturze, oznacza to, że było to rozwiązanie możliwe do wdrożenia w odpowiednim czasie.

(akta kontroli: t. IX, str. 98-403, 465-484, 496-514, 521-557)

4. Od 13 marca 2024 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych¹⁵¹ w DUW nie było obsadzone stanowisko, nie powołano osoby Dyrektora WFiB, a Zastępcą Dyrektora tego Wydziału nie posiadała pisemnego zakresu czynności. Było to nierzetelne, gdyż naruszało standardy kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych¹⁵², w szczególności standard: A.3. Struktura organizacyjna, A.4. Delegowanie uprawnień, C.11. Nadzór, C.12. Ciągłość działania.

Zgodnie z § 9 ust. 1 pkt 2 Statutu DUW, w Urzędzie tworzy się stanowisko Dyrektora Wydziału Finansów i Budżetu. Z kolei zgodnie z § 11 ust. 1 pkt 2 lit. a Regulaminu DUW, w Wydziale Finansów i Budżetu jest stanowisko Dyrektora. Stosownie do § 16 ust. 1 Regulaminu, dyrektor kieruje pracą komórki organizacyjnej Urzędu i ponosi odpowiedzialność za realizację zadań należących do jej właściwości z zastrzeżeniem ust. 6. W § 16 ust. 2, 3 i 4 tego samego aktu wymienione są obowiązki dyrektorów komórek organizacyjnych. Zgodnie z § 17

¹⁵¹ Tj. 1 kwietnia 2025 r.

¹⁵² Komunikat Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (Dz. Urz. MF Nr 15, poz. 84).

ust. 1, w czasie nieobecności dyrektora pracą Wydziału kieruje zastępca dyrektora, a stosownie do § 19 ust. 1 zastępca dyrektora wykonuje zadania wynikające z opisu stanowiska pracy oraz określone przez dyrektora w zakresie czynności, uprawnień i odpowiedzialności.

Dyrektor Generalna DUW wyjaśniła, m.in., że brak powołania Dyrektora WFiB nie jest niezgodne z zapisami Statutu i Regulaminu DUW. Uwzględniając zmiany, które zaszły od marca 2024 r. (odwołania ówczesnej Dyrektora WFiB) w zakresie osób sprawujących funkcje Wojewody Dolnośląskiego oraz Dyrektora Generalnego nie podjęto jeszcze decyzji w zakresie powołania Dyrektora WFiB. Zgodnie z §17 Regulaminu DUW w czasie nieobecności dyrektora pracą wydziału kieruje zastępca dyrektora, natomiast w razie nieobecności Zastępcy Dyrektora do kierowania pracą wydziału został wyznaczony Radca generalny ds. zadań dysponenta części budżetowej. Ponadto ww. osoby posiadają imienne upoważnienia udzielone przez Wojewodę Dolnośląskiego do określonych w nich czynności. Zastępca Dyrektora WFiB nie posiada zakresu czynności z uwagi na fakt, iż nie został powołany Dyrektor Wydziału, który określiłby jego szczegółowe zadania.

NIK wskazuje, iż na gruncie treści regulaminu DUW nieobecność dyrektora można odnosić wyłącznie do sytuacji faktycznej, tj. takiej, w której stanowisko to jest obsadzone, ale osoba je piastująca nie jest obecna w pracy. Regulamin nie zawiera zasad kierowania komórką organizacyjną rangi Wydziału w sytuacji, gdy stanowisko nie jest obsadzone. Ponadto uwarunkowania wynikające z Regulaminu DUW są dysfunkcyjne, gdyż brak osadzenia stanowiska nie powinien stanowić przeszkody do określenia pracownikowi pisemnego zakresu czynności.

(akta kontroli: t. X, str. 114-140)

5. We właściwym czasie nie podjęto działań w celu zablokowania planowanych wydatków majątkowych, w łącznej kwocie 918,1 tys. zł (15,9% planu wydatków po zmianach), w sytuacji wystąpienia okoliczności wskazujących na to, że nie zostaną one w 2024 r. poniesione (nadmiar środków finansowych), tj.:

- a) Wydział Infrastruktury, realizował siedem zadań¹⁵³, na które wydatkowano łącznie 1 467,1 tys. zł, natomiast nie wykorzystano kwoty 75,2 tys. zł. Niewykorzystana kwota nie została zgłoszona do zablokowania, mimo iż ostatnia umowa w ramach realizowanych przez wydział zadań została zawarta 6 grudnia 2024 r.

Z wyjaśnień Dyrektora Wydziału Infrastruktury wynikało, że powyższych środków nie zablokowano z uwagi na prowadzone jeszcze dwa postępowania przetargowe¹⁵⁴, w wyniku których, w grudniu 2024 r.¹⁵⁵, podpisano umowy z dwoma wykonawcami, z terminem wykonania

¹⁵³ Tj.: 1/ „Zakup i dostawa ciężkiego kombinezonu pirotechnicznego dla Państwowej Straży Granicznej we Wrocławiu-Strachowicach dla prowadzenia działań minersko-pirotechnicznych; 2/ „Zakup i dostawa samochodu patrolowego dla Oddziału Celnego Towarowego Portu Lotniczego we Wrocławiu-Strachowicach”; 3/ „Zakup i dostawa zdalnego systemu nadzoru bramek radiometrycznych” 4/ „Zakup i dostawa samochodu dla PSG, do kontroli ruchu granicznego”; 5/ „Zakup i dostawa przenośnego zestawu RTG na potrzeby OCT PL” oraz 6/ „Zakup i dostawa przenośnego urządzenia z wykorzystaniem zjawiska spektroskopii Ramana” oraz 7/ „Zakup dwóch sztuk urządzeń wielofunkcyjnych”.

¹⁵⁴ Tj. „Zakup i dostawa przenośnego zestawu RTG na potrzeby OCT PL” oraz „Zakup i dostawa przenośnego urządzenia z wykorzystaniem zjawiska spektroskopii Ramana”.

¹⁵⁵ Tj. odpowiednio: 5 i 6 grudnia 2024 r.

umów w połowie grudnia 2024 r.¹⁵⁶, gdzie realizacja płatności nastąpiła odpowiednio 19 i 20 grudnia 2024 r.

NIK ocenia, że skoro kwoty wydatków w ramach ww. zadań wynikały bezpośrednio z umów zawartych z wykonawcami, to pozostałe środki można było zgłosić do zablokowania po podpisaniu ostatniej umowy, tj. 7 grudnia 2024 r.

- b)** Wydział Administracji i Logistyki realizował siedem zadań¹⁵⁷ z 14 zaplanowanych zadań, na które wydatkowano ogółem 2 047,7 tys. zł, natomiast nie wykorzystano kwoty 140,5 tys. zł. Nie została ona zgłoszona do zablokowania, pomimo że zadania zostały wykonane w okresie od sierpnia do grudnia 2024 r. (ostatni protokół odbioru końcowego został przyjęty 23 grudnia 2024 r.).

Dyrektor Biura Administracji i Logistyki wyjaśnił, że realizując zadania inwestycyjne DUW we Wrocławiu brał pod uwagę obowiązek dbałości o finanse publiczne wynikający z art. 44 ust. 3 ufp, a zgodnie z zapisem art. 177 ufp, który wskazuje, że może być podjęta decyzja o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych, należy zauważyć, iż oznacza to fakultatywność blokowania nawet w przypadku stwierdzenia przesłanek wymienionych w ww. przepisie.

W sprawie dwóch zadań ("Wymiana podzespołów i urządzeń systemu sygnalizacji pożaru w budynku DUW we Wrocławiu przy pl. Powstańców Warszawy 1" oraz „Oklejenie połączenia dachu szklanego w budynku DUW we Wrocławiu”) Dyrektor Biura Administracji i Logistyki wyjaśnił ponadto, że niewykorzystane kwoty stanowiły zabezpieczenie na wykonanie robót dodatkowych bądź uzupełniających, które mogły powstać podczas realizacji zadania. NIK nie podziela powyższej argumentacji, gdyż z protokołów odbiorów końcowych ww. zadań (odpowiednio: z 23 grudnia 2024 r. oraz 28 października 2024 r.) wynikało, że roboty dodatkowe lub uzupełniające nie wystąpiły, a prace wykonano w zakresie zgodnym z umowami.

W sprawie kolejnego zadania, dotyczącego zakupu samochodu osobowego przeznaczonego na potrzeby kolumny transportu DUW, Dyrektor Biura Administracji i Logistyki wyjaśnił również, że nie podjęto działań w celu zablokowania planowanych wydatków ponieważ samochód ten został dostarczony i odebrany 23 grudnia 2024 r. NIK zauważa, że 6 listopada 2024 r. zawarto umowę na zakup i dostawę ww. samochodu osobowego, który dostarczono do DUW 23 grudnia 2023 r., zatem nie było przeszkód aby Dyrektor mógł zgłosić do zablokowania niewykorzystane środki.

Ponadto NIK nie kwestionuje, że decyzje o blokowaniu planowanych wydatków budżetu państwa mają charakter fakultatywny. Niemniej

¹⁵⁶ Tj. odpowiednio: 16 i 13 grudnia 2024 r.

¹⁵⁷Tj.: 1/ „Wymiana podzespołów i urządzeń systemu sygnalizacji pożaru w budynku DUW we Wrocławiu przy pl. Powstańców Warszawy 1”; 2/ „Oklejenie połączenia dachu szklanego w budynku DUW we Wrocławiu”; 3/ „Dostawa urządzeń na potrzeby utworzenia centrum kopii danych”; 4/ „Zakup i montaż dwóch platform do transportowania osób niepełnosprawnych w DUW we Wrocławiu”; 5/ „Zakup dwóch kserokopiarek (urządzeń wielofunkcyjnych – system Documaster) dla potrzeb DUW”; 6/ „Zakup samochodu osobowego przeznaczonego na potrzeby kolumny transportu DUW”; 7/ „Zakupy inwestycyjne do poprawy jakości działania infrastruktury informatycznej, zakup przełączników sieciowych, VMware subskrypcji, zakup UPS centralnego, zakup maszyn czyszczących powierzchnie płaskie oraz zakup urządzenia do kopii zapasowej do działalności DUW we Wrocławiu”.

jednak wskazuje, że Dyrektor Biura Administracji i Logistyki powinien na bieżąco przekazywać informacje o nadmiarze środków na realizację zadań publicznych i zgłosić dysponentowi ostateczne potrzeby środków na wydatki.

- c) Wydział Zdrowia, realizował cztery zadania¹⁵⁸, na które wydatkowano łącznie 313,8 tys. zł, natomiast nie wykorzystano kwoty 177,2 tys. zł. Niewykorzystana kwota nie została zgłoszona do zablokowania, mimo że zadania zostały zrealizowane w terminie od października do grudnia, a ostatnią umowę w ramach ww. zadań podpisano 13 grudnia 2024 r., potwierdzenie jej wykonania nastąpiło 19 grudnia 2024 r.

Dyrektor Wydziału Zdrowia wyjaśniła m.in., że blokady niewykorzystanych środków w wysokości 177,2 tys. zł nie dokonano z powodu toczącego się procesu decyzyjnego realizacji zamówienia, który z uwagi na nowe okoliczności i z przyczyn obiektywnych uległ przedłużeniu. Przy pojawiających się nowych okolicznościach, wpływających na zmianę formy i zakresu planowanej modernizacji nie ma możliwości przewidzenia dokładnej kwoty na realizację zadań, które są niezbędne dla funkcjonowania Dyspozytorni Medycznej. Kwoty te są szacowane ze staranną dokładnością, jednak okoliczności i dynamika funkcjonowania Dyspozytorni Medycznej, komórki odpowiedzialnej w systemie Państwowe Ratownictwo Medyczne za bezpieczeństwo zdrowotne obywateli oraz za działania zmierzające do efektywnego i sprawnego dysponowania zespołami ratownictwa medycznego wymaga czasami nieprzewidzianych działań, które nie są zbieżne z planowanymi wydatkami majątkowymi, zarówno z punktu widzenia rzeczowego jak i finansowego.

Według NIK Dyrektor Wydziału Zdrowia, stosownie do wytycznych zawartych w zarządzeniu nr 371 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 9 lipca 2024 r. w sprawie ustalenia procedur realizacji budżetu Wojewody Dolnośląskiego, mógł zawnioskować do Wojewody o dokonanie zmian pomiędzy zadaniami.

- d) Wydział Administracji i Logistyki, realizował zadanie pn. "Modernizacja pomieszczeń w budynku DUW we Wrocławiu, przy al. Jaworowej", które zostało przeniesione do realizacji na rok 2025 r., co spowodowało niewykorzystanie kwoty na to zadanie w wysokości. 525,2 tys. zł. Niewykorzystana kwota nie została zgłoszona do zablokowania, mimo że w 2024 r. nie poniesiono wydatków związanych z tym zadaniem. Rozliczenie inwestycji miało nastąpić w marcu 2025 r., tj. do 180 dni od podpisania umowy z 18 października 2024 r.

Dyrektor Biura Administracji i Logistyki wyjaśnił min., że Ministerstwo Finansów w 2024 r. nie przekazało Wojewodzie żadnych wytycznych dotyczących blokowania środków, o których mowa w art. 177 ustawy o finansach publicznych - zgodnie z którym może być podjęta decyzja o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych. Biorąc pod uwagę powyższe w 2024 roku decyzja taka nie została podjęta, tym samym nie zablokowano środków dot. przedmiotowego zadania.

¹⁵⁸ Tj.: 1/ "Zakup pojazdu służbowego specjalnego przeznaczenia"; 2/ "Modernizacja infrastruktury radiowej w Dyspozytorni Medycznej; 3/ "Dostawa urządzeń wielofunkcyjnych" oraz 4/ "Zakup jednego UPS 10 k kVA z modemem bateryjnym/modułami bateryjnymi na potrzeby serwerowni".

NIK wskazuje, że stosownie do wytycznych zawartych w punkcie 3 załącznika nr 2 pn. „Procedura Nr 2 – Blokowanie planowanych wydatków budżetowych” do zarządzenia nr 371 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 9 lipca 2024 r. w sprawie ustalenia procedur realizacji budżetu Wojewody Dolnośląskiego, wnioski o blokowanie planowanych wydatków budżetowych sporządza się niezwłocznie z chwilą stwierdzenia przesłanek wynikających z art. 177 ustawy o finansach publicznych.

(akta kontroli: t. XI, str. 2-5, 24-33, 42-51, 110-112, 143-162, 261-277, 308-314, 345-349, 465-493, 502-505, 546-553)

6. W DUW (u dysponenta III stopnia obsługiwanego przez BDG) nie dokonano zmian w planie finansowym w stosunku do stanu na początek roku, w zakresie zadań inwestycyjnych, których realizacja nie była możliwa w 2024 r., bądź których wykonanie przekraczało plan finansowy. Dotyczyło to następujących zadań:

- a)** „Modernizacja infrastruktury łączności radiowej w dyspozytorni medycznej we Wrocławiu”, z którego w trakcie roku zrezygnowano¹⁵⁹;
- b)** "Zakup wyposażenia magazynów przeciwpowodziowych", z którego w trakcie roku zrezygnowano¹⁶⁰;
- c)** "Zakup i dostawa przenośnego zestawu RTG na potrzeby Oddziału Celnego Towarowego Portu Lotniczego Wrocław-Strachowice", plan po zmianach 252,2 tys. zł, wykonanie 272,7 tys. zł;
- d)** "Zakup i dostawa zdalnego systemu bramek radiometrycznych", plan po zmianach 66,0 tys. zł, wykonanie 66,2 tys. zł;
- e)** "Zakup samochodu do obsługi magazynów przeciwpowodziowych" plan po zmianach 25 tys. zł, wykonanie 158,2 tys. zł;
- f)** "Dostawa urządzeń wielofunkcyjnych" nie ujęto w planie, wykonanie 25,8 tys. zł;
- g)** „Zakup UPS z modemem bateryjnym na potrzeby serwerowni”, nie ujęto w planie, wykonanie 34,5tys. zł.

Stosownie do punktu 1 i 6 załącznika nr 3 pn. "Procedura Nr 3 – Zmiany w planie wydatków budżetu Wojewody Dolnośląskiego oraz ich dokonywanie", zarządzenia nr 371 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 9 lipca 2024 r. w sprawie ustalenia procedur realizacji budżetu Wojewody Dolnośląskiego: [1] wnioski o dokonanie zmian składa się na bieżąco; [2] wnioski o dokonanie zmian w zakresie wydatków majątkowych pomiędzy zadaniami w ramach danego działu, rozdziału, § zatwierdzane są przez Wojewodę w formie akceptacji.

Dyrektor Wydziału Zdrowia w zakresie zadania ujętego w pkt [a] wyjaśniła m.in., że jednym z elementów bezpośrednio wpływających na proces planowania modernizacji infrastruktury łączności radiowej w Dyspozytorni Medycznej była reorganizacja struktur DUW, w lipcu 2024 r. W ramach reorganizacji, przy zmianie kadry zarządzającej, decyzje nie mogły być

¹⁵⁹ Przyczyną rezygnacji był brak jednolitej koncepcji postępowania z zaprojektowaniem prac modernizacyjnych wykorzystującej dostępne już elementy infrastruktury radiowej. Zmiana wynikała również z założeń firmy DGT, która modernizację łączności radiowej ma przeprowadzić w sposób systemowy w całym kraju

¹⁶⁰ Podjęto decyzję o realizacji nowego zadania pn. "Zakup samochodu do obsługi magazynów przeciwpowodziowych"

podejmowane bez zapoznania się z zagadnieniami dotyczącymi kilkusetmilionowej inwestycji oraz pojawiającymi się wątpliwościami, co do zasadności wydatkowania publicznych środków pieniężnych.

Dyrektor Wydziału Infrastruktury w zakresie zadań ujętych w pkt [c] i [d] w swoich wyjaśnieniach m.in. przyznała, że nie zaktualizowano planu finansowo w zakresie limitu rzeczonych dwóch zadań inwestycyjnych.

Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, w zakresie zadań ujętych w pkt [b] i [e] wyjaśniła m.in., że na początkowym etapie tworzenia planu nie określono konkretnego sprzętu oraz urządzeń (dotyczy niezrealizowanego zadania zakupu wyposażenia magazynów przeciwpowodziowych), a w marcu 2024 r. poprzednie kierownictwo Wydziału podjęło decyzję o zakupie samochodu przeznaczonego do obsługi magazynów przeciwpowodziowych,

Dyrektor Wydziału Zdrowia, w zakresie zadań ujętych w pkt [f] i [g]) wyjaśniła m.in., że na brak aktualizacji planu finansowego wpływ miała reorganizacja struktury Urzędu w zakresie zmiany miejsca pracy kierownika Dyspozytorni Medycznej oraz stwierdzona konieczność zabezpieczenia w odpowiedni sprzęt sali, na której pracują dyspozytorzy medyczni. .

NIK wskazuje że Dyrektorzy DUW nie wnioskowali do Wojewody o dokonanie zmian pomiędzy zadaniami w ramach danego działu, rozdziału czy paragrafu (akta kontroli: t. XII, str. 2-5, 24-33, 42-51, 110-112, 143-162, 261-277, 308-314, 345-349, 465-493, 502-505, 546-553)

7. Badanie rezerw celowych wykazało, że Wojewoda nie zablokował również planowanych wydatków w wysokości 3 478,3 tys. zł (tj. 6,4% środków rezerwy otrzymanej na ten cel) pochodzących z rezerwy celowej poz. 10¹⁶¹ przyznanych decyzją Ministra Finansów z 11 października 2024 r.¹⁶², pomimo posiadania wiedzy, że ww. środki nie zostaną wykorzystane przez gminy do końca 2024 r. Mając na uwadze możliwość przewidzianą w art. 177 ust. 1 pkt 3 ufp niepodjęcie przez Wojewodę decyzji o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych w sytuacji stwierdzenia nadmiaru posiadanych środków, zdaniem Izby, było działaniem nierzetelnym.

W toku kontroli NIK ustalono, że pismem z 10 września 2024 r.¹⁶³ Wojewoda przekazał Ministrowi Klimatu i Środowiska zbiorcze zapotrzebowanie na wypłatę świadczeń bonu energetycznego w wysokości 54 033,2 tys. zł, które wynikało z szacowanych przez gminy potrzeb. W dniu 11 października 2024 r. decyzją Ministra Finansów¹⁶⁴ przyznano środki w wysokości wnioskowanej przez Wojewodę. Z otrzymanej rezerwy celowej do 30 grudnia 2024 r. rozdysponowano kwotę w wysokości 50 554,9 tys. zł, a więc niższą o 3 478,3 tys. zł (o 6,4% od przyznanej).

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej wyjaśniła, że nieprzekazanych środków nie zgłoszono do blokady, ponieważ do końca grudnia gminy prosiły o przekazywanie zaplanowanych dla nich środków, co było spowodowane

¹⁶¹ Środki na realizację umów zawartych przez Ministra Klimatu i Środowiska w związku z poleceniem Prezesa Rady Ministrów przeznaczonych na wypłatę świadczeń bonu energetycznego, tj. jednorazowych świadczeń pieniężnych przeznaczonych dla gospodarstw domowych o niższych dochodach.

¹⁶² Znak: MF/FG4.4143.3.135.2024.MF.3680.

¹⁶³ Znak: PS-ZS.3146.77.2024.LW.

¹⁶⁴ Znak: MF/FG4.4143.3.135.2024.MF.3680.

w niektórych przypadkach przeciągającą się weryfikacją przyjętych przez gminę wniosków o wypłatę świadczenia.

Mając na uwadze wyjaśnienia Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej, w szczególności fakt przekazania 30 grudnia 2024 r. trzem gminom środków wysokości 20,7 tys. zł, NIK zwraca uwagę, że były to pojedyncze wnioski, których realizacja w przedostatnim dniu roku i tak nie wpłynęła na całkowite wyczerpanie przyznanej puli środków decyzją Ministra Finansów. Ponadto DUW już co najmniej 10 grudnia 2024 r.¹⁶⁵ posiadał wiedzę o przyznanych przez gminy świadczeniach (a nie przewidywanych) i kwotach jakie zostaną wydatkowane do 31 grudnia 2024 r. Ponadto do 23 grudnia 2024 r. DUW przekazał gminom jedynie kwotę w wysokości 50 534,20 zł, a zatem posiadał wiedzę o tym, że dysponuje znacznym nadmiarem niewykorzystanych środków, w wysokości 3 499,0 tys. zł.

NIK zauważa, że blokowanie wydatków jest jednym z instrumentów dokonywania zmian w budżecie państwa, umożliwiających elastyczne zarządzanie środkami publicznymi na poziomie całego budżetu, co jest szczególnie istotne w sytuacji nagle zmieniających się warunków i pojawiających się nowych potrzeb.

(akta kontroli: t. V, str. 123-412, 556-604)

8. Środki z budżetu państwa w łącznej wysokości 18 016,0 tys. zł kierowane do 169 gmin województwa dolnośląskiego na dotacje celowe na finansowanie wypłat bonu energetycznego, 21 października 2024 r. nie zostały przekazane na rachunki bieżące gmin przeznaczone na gromadzenie środków z tytułu otrzymywanych dotacji z budżetu państwa, tylko na rachunki tych jednostek dedykowane dla środków Funduszu Pomocy, o którym mowa w art. 14 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa¹⁶⁶.

Było to działanie nierzetelne, gdyż wydatek z budżetu dysponenta części budżetowej w postaci przekazania środków z tytułu dotacji na finansowanie wypłat bonu energetycznego powinien zostać dokonany zgodnie z zasadami wynikającymi w szczególności z art. 5 ustawy o bonie energetycznym, a zarazem środki te nie mogły zostać przekazane na rachunek ww. Funduszu, ze względu na uwarunkowania wynikające z art. 14 ustawy o pomocy.

Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej wyjaśniła, że dyspozycje przekazywania dotacji były sporządzane w oparciu o ustaloną procedurę realizacji budżetu Wojewody Dolnośląskiego na wzorach opracowanych przez Wydział Finansów i Budżetu z uzupełnionymi już numerami podstawowych rachunków bankowych, oddzielnie dla dotacji oraz dla środków z Funduszu Pomocy. Pomyłka nie została zauważona w toku dokonywania weryfikacji (sprawdzania) dyspozycji przekazania środków. Jednocześnie Główna Księgowa Budżetu Wojewody wyjaśniła, że po zaistniałej sytuacji zwróciła się do dostawy oprogramowania z prośbą o rozbudowę systemu finansowo-księgowego

¹⁶⁵ Do tego dnia gminy były zobligowane złożyć za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej – (podobszar KDR) sprawozdanie jednorazowe pn. 2024 Gminy – BON Energetyczny Zobowiązania dotyczące informacji na temat konieczności pokrycia wydatków w zakresie wypłaty bonu energetycznego w 2024 r. jako zobowiązania wymagalne Skarbu Państwa. Wskazana w zapotrzebowaniu kwota miała zostać określona na podstawie przyznanych świadczeń, a nie przewidywanych (kwota przyznana na zobowiązanie wymagalne miała zostać wydatkowana do 31 grudnia 2024 r.).

¹⁶⁶ Dz. U. z 2024 r., poz. 167 ze zm., dalej: ustawa o pomocy.

w zakresie przeprowadzania dodatkowej weryfikacji przez program, polegającej na sprawdzaniu, czy środki dotacji są przekazywane na właściwe rachunki gmin.

Z-ca Dyrektora Wydziału Finansów i Budżetu wyjaśniła, że przedmiotowa sytuacja miała charakter incydentalny oraz, że podjęto natychmiastowe działania naprawcze.

NIK wskazuje, że przedstawione wyjaśnienia potwierdzają stan nieprawidłowy.

(akta kontroli: t. V, str. 123-412)

9. Nierzetelnie skalkulowano zapotrzebowanie w 2024 r. na środki z rezerwy celowej poz. 7 Dopłaty do paliwa rolniczego przeznaczonej na sfinansowanie zwrotu producentom rolnym części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej oraz pokrycie kosztów gmin związanych z realizacją wyżej wymienionego zadania. Skutkowało to zaniżeniem o 40 441,0 tys. zł środków zaplanowanych w ramach rezerwy celowej poz. 7. Nierzetelność działań związanych z zaplanowaniem tego zadania potwierdziła konieczność wnioskowania¹⁶⁷ przez Wojewodę o uruchomienie środków na sfinansowanie II okresu płatniczego 2024 w ww. wysokości z rezerwy celowej z poz. 69 Dodatkowe środki na działalność kół gospodyń wiejskich oraz orkiestr dętych w gminach o wielkości do 20 tys. mieszkańców.

Dyrektor Wydziału Nieruchomości, Rolnictwa i Środowiska wyjaśnił m.in., że na etapie planowania budżetu wskazano błędną kwotę zapotrzebowania w ramach rezerwy celowej poz. 7 w wysokości 54 913,0 tys. zł. Pracownik wydziału zajmujący się obsługą budżetu pomylił się w obliczeniach i w dokumencie sporządzonym 25 lipca 2023 r. „Rezerwy celowe – zgłoszenie Dysponentów” dla rezerwy z poz. 7 podał kwotę równą wydatkom poniesionym wyłącznie w I okresie płatniczym 2023 r. (pominął wydatki poniesione w II okresie), co było główną przyczyną niedoboru środków wykorzystywanych w ramach tej rezerwy.

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, że dla zapewnienia rzetelności procesu planowania wydatków kluczowe jest nie tylko rozpoznanie rzeczywistych potrzeb jednostki jakie miały zaspakajać planowane do realizacji zadania, ale też właściwa weryfikacja wartości obliczanych przez pracowników DUW przez kierownictwo DUW w ramach sprawowanego nadzoru.

(akta kontroli: t. V, str.1-122)

10. W wyniku nierzetelnego oszacowania przez DUW potrzeb dotyczących wysokości środków przekazanych w formie dotacji Marszałkowi Województwa Dolnośląskiego na sfinansowanie w 2024 r. staży podyplomowych lekarzy i lekarzy dentyków Wojewoda w umowie nr 1/2024 z 15 stycznia 2024 r. określił w nadmiernej wysokości dotację w kwocie 126 577,0 tys. zł. Doprowadziło to do niewykorzystania środków w wysokości 35 403,9 tys. zł¹⁶⁸, które Wojewoda zablokował¹⁶⁹ dopiero 30 grudnia 2024 r. We wskazanej wyżej umowie Wojewoda przyjął wysokość dotacji na podstawie projektu ustawy budżetowej, a dokładnie w kwocie wstępnej limitu wydatków ponoszonych w części 85/02

¹⁶⁷ W związku z wykorzystaniem środków w poz. 7, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi 26 września 2024 r. zaakceptował wniosek Wojewody o uruchomienie środków z rezerwy celowej z poz. 69 Dodatkowe środki na działalność kół gospodyń wiejskich oraz orkiestr dętych w gminach o wielkości do 20 tys. mieszkańców na sfinansowanie II okresu płatniczego 2024, a Minister Finansów decyzją z 10 października 2024 r. (znak: MF/FG.4143.3.259.2024.MF.3804) zwiększył budżet państwa w części 85/02 o wnioskowane środki.

¹⁶⁸ Szerzej kwestie dotyczące tego zagadnienia opisano w pkt 5 niniejszej sekcji *Stwierdzonych nieprawidłowości*.

¹⁶⁹ Decyzją nr 85/02.4143.12.26.2024.BD.

województwo dolnośląskie, którą Minister Finansów wskazał w piśmie z 14 lipca 2023 r. Wojewoda nie podjął żadnych działań mających na celu określenie na 2024 r. potrzeb związanych z realizacją staży podyplomowych lekarzy i lekarzy dentyistów finansowanych przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego, a w ocenie NIK powinien dokonać szczegółowej weryfikacji zapotrzebowania dotowanej jednostki na środki służące realizacji zadań. Za weryfikacją kwoty przedmiotowej dotacji przemawiały następujące okoliczności:

Dyrektor Wydziału Zdrowia wyjaśniła, że informacja o kwocie w wysokości 126 577,0 tys. zł¹⁷⁰ pojawiła się po raz pierwszy w przekazanym przez Ministra Finansów piśmie limitowym z 14 lipca 2023 r.

Zdaniem NIK, w sytuacji, w której wysokość planowanej dotacji ustalana była m.in. na podstawie prognozowanej liczby stażystów, które to szacunki podlegały zmianom i w okresie sześciu miesięcy¹⁷¹ mogły się znacząco zmienić oraz biorąc pod uwagę, że Wojewoda nie posiadał wiedzy o wielkości dotacji ustalonej przez Ministra Finansów, konieczne było dokonanie oceny aktualnego zapotrzebowania. Tym bardziej było to istotne, że w 2023 r. na ww. cel wydatkowano kwotę w wysokości 68 978,0 tys. zł, a planowana na 2024 r. kwota wynosiła już 126 577,0 tys. zł, a więc nastąpił wzrost o 57 599,0 tys. zł (tj. o 45,5%).

Izba wskazuje, że dokonana w trakcie roku budżetowego istotna zmiana w zakresie wielkości udzielonej dotacji w szczególności podpisanie 11 października 2024 r. aneksu nr 2 do umowy z 15 stycznia 2024 r., na podstawie którego zmniejszono środki przeznaczone dla Samorządu Województwa Dolnośląskiego o kwotę 46 098,8 tys. zł (tj. o 36,4% pierwotnej wartości umowy) w związku ze znacznym zmniejszeniem się przewidywanej liczby stażystów (z 1001 do 526 osób, tj. o 47,5%) oraz niewykorzystanie części dotacji w 2024 r. w wysokości 1 101,4 tys. zł potwierdzają, że ocena rzeczywistego zapotrzebowania przed przekazaniem środków była niezbędna.

Dyrektor Wydziału Zdrowia wyjaśniła, że w związku z pracami nad projektem budżetu państwa na rok 2024 Marszałek Województwa Dolnośląskiego pismem¹⁷² z 9 maja 2023 r. przekazał Wojewodzie kalkulację środków przeznaczonych na finansowanie staży podyplomowych lekarzy i lekarzy dentyistów w 2024 r. zgodnie z otrzymanym z Ministerstwa Zdrowia wzorem tabeli. Powyższą kalkulację Wojewoda przekazał Ministrowi Zdrowia 12 maja 2023 r.¹⁷³ Dalej Dyrektor Wydziału Zdrowia wyjaśniła, że sporządzenie ww. kalkulacji poprzedzało przesłanie pismem¹⁷⁴ z 30 marca 2023 r. przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego do Ministra Zdrowia informacji sporządzonej w porozumieniu z Dolnośląską Izbą Lekarską, w której podano m.in. dane dotyczące przewidywanej liczby absolwentów Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu przez Dolnośląską Izbę Lekarską we Wrocławiu odpowiednio w 2023 r. – 500 oraz w 2024 r. 448. Zdaniem Dyrektora Wydziału Zdrowia przyjęty sposób działania przez DUW był prawidłowy.

¹⁷⁰ Była to również wartość dotacji określona w umowie z 15 stycznia 2024 r.

¹⁷¹ Licząc od dnia podpisania pisma limitowego przekazanego przez Ministra Finansów do dnia podpisania umowy z Marszałkiem Województwa Dolnośląskiego.

¹⁷² Znak: DZ-Z-II.9052.1.2023.

¹⁷³ Znak pisma: ZP.WKM.9710.137.2023.

¹⁷⁴ Znak: DZ-Z-II.9051.2.2023.

Wspomniana przez ww. Dyrektora kalkulacja opiewała jednak na kwotę 50 575,1 tys. zł, która nie uzasadnia przyjęcia za rzetelnie zweryfikowanej kwoty przyjętej w umowie 1/2024.

Stwierdzono również, że pomimo dysponowania wcześniejszymi informacjami, co najmniej od 13 września 2024 r. o wystąpieniu okoliczności¹⁷⁵ uzasadniających dokonanie blokady środków zaplanowanych w ustawie budżetowej z przeznaczeniem dla Samorządu Województwa Dolnośląskiego na sfinansowanie w 2024 r. staży podyplomowych lekarzy i lekarzy dentystów, Wojewoda decyzję w tej sprawie podjął z nieuzasadnioną zwłoką. Mianowicie dopiero decyzją z 30 grudnia 2024 r.¹⁷⁶ dokonał blokady środków na kwotę 35 403,9 tys. zł, tj. po upływie 108 dni od wystąpienia okoliczności uzasadniających podjęcie tej decyzji.

Dyrektor Wydziału Zdrowia wyjaśniła, że przyczyną niedokonania blokady we wcześniejszym okresie była potencjalna konieczność sfinansowania przez Wojewodę innych wydatków ze środków pozostałych po podpisaniu aneksu z 11 października 2024 r., a znajdujących się w budżecie Wojewody. W szczególności część niewykorzystanych wydatków miała zostać przeznaczona na bieżące i inwestycyjne potrzeby jednostek oraz potencjalnych zobowiązań z tytułu wyroków sądowych. Dyrektor Wydziału Zdrowia wyjaśniła ponadto, że podejmując przedstawione działania służby Wojewody miały na uwadze brzmienie dyspozycji art. 177 ust. 1 ufp, zgodnie z którym w przypadku stwierdzenia nadmiaru posiadanych środków, może być podjęta decyzja o blokowaniu planowanych środków.

NIK wskazuje, że blokowanie zaplanowanych wydatków jest instrumentem dokonywania zmian w budżecie państwa po stronie wydatków, stosowanym w celu uelastycznienia procesu budżetowego, bez konieczności zmiany ustawy budżetowej w toku roku budżetowego. Zdaniem NIK, nieuzasadniona zwłoka w podjęciu przez Wojewodę decyzji o zablokowaniu planowanych wydatków w kwocie 35 403,9 tys. zł w części 85/02, mogła nie sprzyjać optymalnemu ich wykorzystaniu przez Ministra Finansów. Powyższy przypadek świadczy o tym, że w procesie blokowania planowanych wydatków w 2024 r. w Urzędzie, w tym zakresie, nie zapewniono należytej staranności.

(akta kontroli: t. IV, str. 3-17, 37-42, 47, 85-210)

11. W czterech na 15 objętych próbą przypadkach na ogólną kwotę 7 082,9 tys. zł Wojewoda przyjął rozliczenia dotacji udzielonych z budżetu państwa j.s.t. dotyczące wypłaty bonu energetycznego, które zostały podpisane przez dyrektorów ośrodków pomocy społecznej, mimo braku kompetencji do takiego działania wynikającej z przepisów prawa powszechnie obowiązującego.

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej DUW wyjaśniła, że art. 4 ust. 4. ustawy o bonie umożliwia wójtom, burmistrzom, prezydentom miast udzielenie dalszego upoważnienia dla kierownika ośrodka pomocy społecznej do prowadzenia postępowań w sprawach dotyczących wypłaty bonu

¹⁷⁵ Marszałek Województwa Dolnośląskiego pismem z 13 września 2024 r. (znak: DZ-Z-II.9052.2.2024) przekazał Wojewodzie informację o wykorzystaniu na 31 sierpnia 2024 r. środków przeznaczonych na sfinansowanie w 2024 r. staży podyplomowych lekarzy i lekarzy dentystów oraz przewidywanym całkowitym ich wykonaniu w 2024 r. W ww. piśmie Marszałek Województwa Dolnośląskiego zwrócił się także z zapytaniem o zawarcie aneksu do umowy z 15 stycznia 2024 r. nr 1/2024 w związku ze znacznie niższym wykorzystaniem ww. środków niż zostały określone w umowie. Przedmiotowy aneks zmniejszający (o 46 098,8 tys. zł) kwotę dotacji na ww. cel podpisano 11 października 2024 r.

¹⁷⁶ Znak: 85/02.4143.12.26.2024.BD.

energetycznego. W związku z powyższym pismem z dnia 16 stycznia 2025 r.¹⁷⁷ Urząd zwrócił się do wójtów, burmistrzów, prezydentów miast o sporządzenie rozliczenia środków przekazywanych gminom na wypłatę bonu energetycznego. W piśmie tym wskazano, że sprawozdanie musi być zatwierdzone podpisem osoby upoważnionej. W związku z tym należy uznać, że osoba zatwierdzająca przedmiotowe rozliczenie posiada stosowne upoważnienie.

NIK stoi na stanowisku, że upoważnione osoby na podstawie art. 4. ust. 4 ustawy o bonie energetycznym mogą prowadzić wyłącznie postępowania w sprawach dotyczących wypłaty bonu energetycznego. W zakresie tych upoważnień nie mieści się zatem rozliczenie dotacji, o którym mowa w art. 6 ust. 2 przywołanej ustawy. To zadanie zostało wprost przypisane wójtowi burmistrzowi czy prezydentowi miasta.

(akta kontroli: t. XII, str. 327-360, 581-582)

12. Szczegółowe badanie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego pn. „Doradztwo prawne w obszarze administracji architektoniczno-budowlanej”, wykazało, że:

a) nie poprzedzono go rzetelnym (z należytą starannością) ustaleniem wartości zamówienia. W formularzu zgłoszeniowym nr AL_ZP.271-980/23/ZP/RD, wskazano jedynie, że wartość szacunkowa zamówienia wynosi 5,0 tys. zł brutto i ustalono ją 14 grudnia 2023 r. DUW nie posiadał dokumentu, z którego wynikałby proces szacowania wartości zamówienia. Wskazane wyliczenie w ocenie NIK nie jest szacowaniem wartości zamówienia ustalonym na podstawie wstępnego rozeznania rynku, a jedynie wskazaniem wysokości oszczędności wynikających z wakatów, co zresztą zostało potwierdzone przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Infrastruktury, która oświadczyła, że podstawą oszacowania wartości zamówienia było wyliczenie oszczędności z nieobsadzonych etatów w Oddziale Orzecznictwa na podstawie średniej wysokości wynagrodzenia w podziale na ilość spraw przypadających na jedno stanowisko pracy. W postępowaniu tym nie zachowano również zasad uczciwej konkurencji, równego traktowania wykonawców, proporcjonalności i przejrzystości, o których mowa w § 1 ust. 2 tiret pierwsze Regulaminu. DUW nie posiadał dokumentów potwierdzających przeprowadzenie wyboru najkorzystniejszej oferty dostępnej na rynku z zachowaniem konkurencji, do czego zobowiązywał § 7 Regulaminu.

Zastępcą Dyrektora Wydziału Infrastruktury oświadczyła, że nie posiada dokumentów na okoliczność pozyskania oferty i wyboru oferty najkorzystniejszej.

b) realizacji zawartej w jego wyniku umowy zlecenie nr 3/IF/2023/541 z 18 grudnia 2023 r.¹⁷⁸ nie objęto rzetelnym nadzorem ze strony DUW. Według warunków tej umowy zlecenia Zleceniobiorca świadczył usługę doradztwa prawnego w zakresie administracji architektoniczno-budowlanej¹⁷⁹. Potwierdzeniem wykonywania tych

¹⁷⁷ Pismo nr PS-ZS.3146.40.2025.AM.

¹⁷⁸ Na kwotę 5,0 tys. zł brutto.

¹⁷⁹ Polegającej na: [1] analizie dokumentów – decyzji administracyjnej organu architektoniczno-budowlanego I instancji wraz z niezbędną dokumentacją przewidzianą w przepisach prawa powszechnie obowiązującego oraz analizę projektu rozstrzygnięcia przygotowanego przez pracowników organu II instancji, [2] ocenie pod kątem prawnym przygotowanego rozstrzygnięcia, ewentualne wniesienie uwag do projektu rozstrzygnięcia i przekazanie ich pracownikowi organu

czynności była ewidencja ilościowa postępowań administracyjnych weryfikowanych przez zleceniobiorcę oraz ewidencja godzin wykonywania umowy zlecenia prowadzona w formie czasu pracy, wypełniane przez zleceniobiorcę i akceptowane przez Dyrektora Wydziału Infrastruktury lub jego Zastępcę (§ 3 umowy). DUW nie był jednak w stanie wskazać, jaki był wkład pracy zleceniobiorcy w przekazywane sprawy. Zastępca Dyrektora Wydziału Infrastruktury oświadczyła, że nie ma technicznej możliwości wskazania dokonanych przez Zleceniobiorcę zmian, wprowadzonych uwag, wskazówek czy poleceń. Zleceniobiorca pracował na dokumencie programu word, przekazanym w systemie EZD, który nie rejestruje zmian w korygowanych dokumentach.

W ocenie NIK, brak możliwości weryfikacji efektów i rezultatów pracy Zleceniobiorcy w ramach nadzoru nad realizacją umowy jest działaniem nierzetelnym.. Podkreślić przy tym należy, że zleczone usługi doradcze pokrywały się z zadaniami przypisanymi komórce organizacyjnej DUW, tj. Wydziałowi Infrastruktury.

(akta kontroli: t. VIII, str.81-82, 98-300, 312-365, 403-462, 474-491)

13. W ewidencji finansowo-księgowej DUW nie ujęto kosztów wynikających z rachunku z 15 grudnia 2023 r. w wysokości 0,8 tys. zł wystawionego przez zleceniobiorcę do umowy zlecenia 2/IF/2023 r. Rachunek został zatwierdzony przez ówczesnego Zastępcę Dyrektora Wydziału Infrastruktury wraz z załączoną do rachunku Ewidencją godzin i zakończonych postępowań będącą potwierdzeniem wykonania czynności określonych w umowie, jednak nie został zapłacony zleceniobiorcy. Było to niezgodne z art. 20 ust. 1¹⁸⁰ oraz art. 24 ust. 1, ust. 2 i ust. 5¹⁸¹ ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁸².

Zastępca Dyrektora Biura Dyrektora Generalnego wyjaśnił m.in., że rachunek został zarejestrowany w wykazie faktur wpływających do DUW we Wrocławiu, ale nie dokumentuje się przekazania przez pracownika Oddziału Księgowości i Budżetu do Oddziału Płac i Analiz rachunków do umów zleceń w celu naliczenia listy płac. Zastępca Dyrektora Biura Dyrektora Generalnego wyjaśnił, że sprawa rachunku wystawionego przez zleceniobiorcę jest wyjaśniania, ponieważ do dnia 1 kwietnia 2025 r. nie wnosił on żadnych zastrzeżeń co do rozliczeń z DUW z tytułu umów zleceń. Powyższe miało również wpływ na wiarygodność sprawozdań budżetowych jak i finansowych.

W ocenie NIK stwierdzona w toku kontroli nieprawidłowość wskazuje na nie w pełni skuteczne funkcjonowanie mechanizmów kontroli zarządczej. Pomimo bowiem obowiązującego w DUW zarządzenia Dyrektora Generalnego z 19 maja 2018 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji obiegu dokumentów finansowo-księgowych i kontroli finansowej w DUW, w którym precyzyjnie opisano dokumentowanie procesu przekazania rachunku pomiędzy poszczególnymi komórkami organizacyjnymi DUW, nie udało się ustalić przyczyn oraz osób odpowiedzialnych za powstałą nieprawidłowość.

oraz weryfikację wprowadzonych zmian, [3] wykonywanie innych czynności niezbędnych w toku postępowania administracyjnego.

¹⁸⁰ W myśl którego, do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym.

¹⁸¹ Zgodnie z którym, księgi rachunkowe powinny być prowadzone m.in. rzetelnie i na bieżąco. Księgi rachunkowe uznaje się za rzetelne, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty. Księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone na bieżąco, jeżeli pochodzące z nich informacje umożliwiają sporządzenie w terminie obowiązujących jednostkę sprawozdań finansowych i innych sprawozdań.

¹⁸² Dz. U. z 2023 r. poz. 120 ze zm.

(akta kontroli: t. VIII, str.81-82, 98-300, 312-365, 403-462, 474-511)

14. Ogłoszenie o wykonaniu umowy pn. „Oklejanie połączy dachu szklanego w budynku Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu” zostało zamieszczone w Biuletynie Zamówień Publicznych 85 dni po terminie określonym w art. 448 pzp. Zgodnie z którym, Zamawiający w terminie 30 dni od wykonania umowy, zamieszcza w Biuletynie Zamówień Publicznych, ogłoszenie o wykonaniu umowy. Odbioru robót budowlanych dokonano 28 października 2024 r., a ogłoszenie o wykonaniu umowy zamieszczono w Biuletynie 20 lutego 2025 r. (tj. w trakcie kontroli NIK).

Z oświadczenia Dyrektora Wydziału Rozwoju i Współpracy Terytorialnej wynikało, że brak publikacji ogłoszenia w terminie wynikał ze splotu niezawinionych okoliczności.

NIK wskazuje, że art. 448 pzp nie przewiduje żadnych okoliczności umożliwiających odstępstwo od jego stosowania.

(akta kontroli: t. VIII, str. 88-97, 366-368, 469-473)

15. W DUW dopuszczono do obowiązywania dwóch regulacji wewnętrznych, które wskazywały na inne merytoryczne komórki odpowiedzialne za wykonywanie zadań związanych z zamieszczaniem ogłoszeń w Biuletynie Zamówień Publicznych, w tym ogłoszeń o wykonaniu umowy. Niespójność ta była nierzetelna.

Z dniem 1 października 2024 r. na mocy zarządzenia nr 545 Wojewody Dolnośląskiego we Wrocławiu z dnia 27 września 2024 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie ustalenia Regulaminu DUW we Wrocławiu, zespół ds. zamówień publicznych umiejscowiony został w strukturze Biura Programów i Funduszy (jako Oddział Programów Współpracy Transgranicznej i Zamówień Publicznych). Do zmian struktury organizacyjnej wynikających z powyższego zarządzenia, nie dostosowano Regulaminu udzielania zamówień publicznych i wydatkowania środków publicznych w DUW wprowadzonego zarządzeniem nr 57 Dyrektora Generalnego DUW we Wrocławiu z dnia 9 lipca 2024 r. Zgodnie z tym aktem, §15 ust. 10, „W terminie nie dłuższym niż 21 dni od wykonania przedmiotu umowy, równoznacznego z jej rozliczeniem, Dyrektor Wydziału występującego z wnioskiem o wszczęcie postępowania o udzielenie zamówienia, a w przypadku zamówień udzielanych na wniosek BDG – kierownik Oddziału właściwego ze względu na przedmiot zamówienia, przekazuje do BDG-ZP (tj. Biuro Dyrektora Generalnego Oddział Zamówień Publicznych) informacje niezbędne do zamieszczenia w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszenia o wykonaniu umowy lub jego przekazania Urzędowi Publikacji Europejskich”. Skutkiem tego, stosując się do obowiązującego Regulaminu udzielania zamówień publicznych i wydatkowania środków publicznych w DUW, Dyrektor Biura Administracji i Logistyki 7 listopada 2024 r. złożył informację o wykonaniu umowy AL/2024/275 w sekretariacie Biura Dyrektora Generalnego. Merytoryczna komórka odpowiedzialna za zamieszczanie ogłoszeń w Biuletynie Zamówień Publicznych (Biuro Programów i Funduszy) nie otrzymała więc informacji o wykonaniu umowy. W konsekwencji, nie zamieszczono ogłoszenia o wykonaniu umowy AL/2024/275 w Biuletynie Zamówień Publicznych. Dokonano tego dopiero 20 lutego 2025 r., tj. 85 dni po terminie, w związku z kontrolą NIK.

Wojewoda wyjaśnił, że sporządzono projekt aktualizacji Regulaminu udzielania zamówień publicznych i wydatkowania środków publicznych w DUW i 2 października 2024 r. przekazano go do Wydziału Prawnego i Nadzoru celem

weryfikacji i akceptacji. Radca prawny DUW naniósł jednak szereg uwag merytorycznych, co w kontekście kolejnych planowanych zmian organizacyjnych w DUW spowodowało odstąpienie od dalszego procedowania projektu. Po przekształceniu z dniem 19 listopada 2024 r. Biura Programów i Funduszy w Wydział Rozwoju i Współpracy Terytorialnej, zdecydowano o konieczności wprowadzenia także znaczących zmian merytorycznych w treści Regulaminu m.in. uwzględniających wcześniejsze zalecenia Najwyższej Izby Kontroli. W ocenie Wojewody brak aktualizacji Regulaminu nie spowodował zagrożenia nieprawidłowego udzielania zamówień publicznych i wydatkowania środków publicznych w DUW. Jedynym zidentyfikowanym uchybieniem była publikacja ogłoszenia o wykonaniu umowy AL/2024/275 85 dni po terminie.

(akta kontroli: t. VIII, str. 88-97, 467-473)

16. Protokół postępowania w trybie zamówienia z wolnej ręki OR-ZP.272-10/24/ZP/ZWR pn. „Oklejanie połaci dachu szklanego w budynku Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu”, nie został podpisany w pkt 22 wzoru protokołu, przez osobę zatwierdzającą protokół, tj. kierownika zamawiającego, co stanowiło naruszenie art. 72 ust. 1 ustawy pzp w związku z § 3 pkt 23 rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 18 grudnia 2020 r. w sprawie protokołów postępowania oraz dokumentacji postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Dyrektor Wydziału Rozwoju i Współpracy Terytorialnej oświadczył, że jest to wynik niedopatrzenia osoby sporządzającej protokół, czyli Sekretarza Komisji Przetargowej. W dniu sporządzania protokołu Kierownik Zamawiającego, przebywał na urlopie wypoczynkowym, a po jego powrocie nie uzupełniono brakującego podpisu. Sekretarz Komisji Przetargowej wyjaśniła, że protokół nie został podpisany przez osobę zatwierdzającą w wyniku niedopatrzenia.

(akta kontroli: t. VIII, str. 1-24, 88-97, 366-368)

17. DUW nieterminowo regulował zobowiązania wymagalne wynikające z wyroków sądowych zasądzających odszkodowania za bezczynność/przewlekłość Wojewody Dolnośląskiego przy prowadzonych postępowaniach przez Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców. Było to sprzeczne z art. 44 ust. 3 pkt 3 ufp, zgodnie z którym wydatki publiczne powinny być dokonywane w wysokości i w terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Spośród czterech takich zobowiązań, opóźnienia w płatnościach dotyczyły trzech¹⁸³ (na łączną kwotę 9,9 tys. zł) i wynosiły od ponad pięciu miesięcy do ponad roku i 10 miesięcy, licząc od dnia wpływu do DUW prawomocnego wyroku sądowego o przyznaniu zadośćuczynienia do dnia zapłaty. W konsekwencji powyższe kwoty wynikające z wyroków zostały wprowadzone do ksiąg rachunkowych w dacie dokonywania ich płatności, co skutkowało

¹⁸³ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z: [1] 20 stycznia 2022 r. sygn. Akt IV SAB/Wr 1153/21 stwierdzający bezczynność i przewlekłość Wojewody Dolnośląskiego w prowadzeniu postępowania i zasądzający na rzecz skarżącego kwotę 3,1 tys. zł i tytułem zwrotu kosztów postępowania kwotę 0,1 tys. zł (wyrok prawomocny 17 maja 2022 r.), który zwrócono do DUW 13 lipca 2022 r., a dyspozycję przekazania środków Wydział SOC sporządził 9 maja 2024 r., [2] 16 lutego 2023 r. sygn. Akt II SAB/ Wr 1348/22 stwierdzający przewlekłość Wojewody Dolnośląskiego w prowadzeniu postępowania i zasądzający na rzecz skarżącego kwotę 4,0 tys. zł i tytułem zwrotu kosztów postępowania kwotę 0,6 tys. zł (wyrok prawomocny 25 kwietnia 2023 r.), wpływ do DUW 18 maja 2023 r., a dyspozycję przekazania środków SOC sporządził 12 marca 2024 r.; [3] 11 kwietnia 2024 r. sygn. IV SAB/Wr 377/23 stwierdzający bezczynność Wojewody Dolnośląskiego w prowadzeniu postępowania i zasądzający na rzecz skarżącego kwotę 1,5 tys. zł i tytułem zwrotu kosztów postępowania kwotę 0,6 tys. zł (wyrok prawomocny 6 czerwca 2024 r.), wpływ do DUW 21 czerwca 2024 r., a dyspozycję przekazania środków sporządzono 12 grudnia 2024 r.

zaliczeniem kosztu do następnego okresu sprawozdawczego i nieuwzględnieniem zobowiązania w sprawozdaniu okresowym Rb-28, tj. w rozdziale 75011 w § 4590 i § 4610.

Do zakończenia czynności kontrolnych¹⁸⁴ Dyrektor Generalna nie udzieliła wyjaśnień w tym zakresie.

(akta kontroli: tom XV, str. 68-114, 116-131, 350)

18. W DUW nierzetelnie dokonano weryfikacji merytorycznej wydatku, gdyż rozliczając fakturę z 18 grudnia 2024 r. nr 2/12/2024, potwierdzono wymianę stolarki drzwiowej w pomieszczeniach DUW w zakresie wynikającym z umowy z 21 sierpnia 2024 r. nr AL/2024/282 (na podstawie której wydatkowano 423,1 tys. zł), co potwierdzał protokół odbioru końcowego z 18 grudnia 2024 r., jednakże w trakcie przeprowadzonych oględzin NIK nie stwierdziła wykonania montażu stolarki drzwiowej prowadzącej do pomieszczenia 3019, do czego zobowiązywały postanowienia § 1 ust. 2c przedmiotowej umowy.

Dyrektor Biura Administracji i Logistyki wyjaśnił, że w trakcie robót montażowych dokonano zmiany części przedmiotu zamówienia (na drzwi do pomieszczenia 2233 zamiast 3019), zachowując ilość 32 drzwi do wymiany, jak i wartość umowy. Jednakże w wyniku nieumyślnego niedopatrzenia Zamawiającego nie uwzględniono ww. zmian w protokole odbioru końcowego jak i w przedmiocie umowy.

(akta kontroli: tom XV, str. 68-69, 114, 318-349)

19. Przyjmując rozliczenie za miesiąc kwiecień 2024 r. z tytułu wynagrodzenia specjalistów do spraw ustalenia potrzeby wsparcia Wojewódzkiego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności¹⁸⁵ (na podstawie którego wydatkowano 340,8 tys. zł), dla dwóch specjalistów stwierdzono zawyżenie naliczonego/wypłaconego wynagrodzenia za wydane w tym okresie decyzje wyjazdowe¹⁸⁶, tj. niezgodne z prowadzoną ewidencją. Dla specjalisty: [1] RP w rozliczeniu przyjęto 33 decyzje wyjazdowe, miast faktycznie sporządzonych 31; [2] MP w rozliczeniu przyjęto 34 decyzje wyjazdowe, miast faktycznie sporządzonych 33 – co skutkowało naliczeniem /wypłaceniem zawyżonego im wynagrodzenia odpowiednio w kwocie 0,3 tys. zł i 0,1 tys. zł.

Przewodnicząca WZON wyjaśniła, że wynikało to z pisarskiej pomyłki rachunkowej.

(akta kontroli: tom XV, str. 68-69, 114, 237-296)

2.2 Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu
faktycznego

W ustawie budżetowej zaplanowano wydatki w ramach budżetu środków europejskich w części 85/02 w łącznej wysokości 35 856,0 tys. zł, a następnie w trakcie roku zwiększono je per saldo o 16 371,5 tys. zł ze środków rezerwy celowej poz. 98 – Finansowanie programów z budżetu środków europejskich. W trakcie roku budżetowego decyzją¹⁸⁷ Ministra Finansów z 26 listopada 2024 r. dokonano także przeniesienia wydatków w części budżetowej 85/02 – województwo dolnośląskie z działu 851 - Ochrona zdrowia w wysokości 1 127,0 tys. zł do działu 855 - Rodzina w związku z rezygnacją realizacji zadania

¹⁸⁴ Czynności kontrolne zakończono 1 kwietnia 2025 r. Skierowano pisma o wyjaśnienia z 19, 26, 28 marca 2025 r.

¹⁸⁵ Dalej: WZON.

¹⁸⁶ Za każdą decyzję wyjazdową wynagrodzenie wynosiło 150 zł.

¹⁸⁷ znak: IP9.4143.144.2024.144.

pn. Rozbudowa Centrum Zarządzania Bezpieczeństwem Województwa Dolnośląskiego ramach środków Funduszu Europejskiego na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko w latach 2021-2027 (FEnIKS). Plan po zmianach wyniósł 52 227,5 tys. zł i obejmował wydatki na realizację dwóch zadań:

- 153,0 tys. zł na realizację przez DUW zdania pn. Profesjonalne wsparcie w zakresie wdrażania przepisów ustawy o ekonomii społecznej realizowanego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027;
- 52 074,5 tys. zł na realizację projektu pn. Opieka nad dziećmi do lat 3 – program Maluch + realizowanego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027.

Wojewoda Dolnośląski w 2024 r. dokonał blokady¹⁸⁸ planowanych wydatków budżetu środków europejskich w ramach projektu pn. Opieka nad dziećmi do lat 3 – program Maluch + na kwotę 4 411,1 tys. zł z uwagi na przedłożone przez beneficjentów wnioski o przesunięcie wypłaty środków na realizację zadania na rok 2025.

W 2024 r. z budżetu środków europejskich w części 85/02 wydatkowano łącznie 30 191,2 tys. zł, tj. 57,8% planu po zmianach, z tego na zadanie pn. Profesjonalne wsparcie w zakresie wdrażania przepisów ustawy o ekonomii społecznej realizowanego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 wydatkowano 125,1 tys. zł, a na zadanie pn. Opieka nad dziećmi do lat 3 – program Maluch + wydatkowano 30 066,1 tys. zł. Przyczyną niepełnego wydatkowania były m.in. zmiany terminu zakończenia realizacji zadania, zmiany kwalifikowalności kosztów (przesunięcia pomiędzy kosztami majątkowymi, a bieżącymi) oraz prośby beneficjentów o przesunięcia podpisania umów na 2025 rok.

Szczegółowe badanie decyzji z 29 listopada 2024 r.¹⁸⁹ zwiększające plan wydatków budżetu środków europejskich w części 85/02, na podstawie której przyznano środki pochodzące z rezerwy celowej budżetu środków europejskich (poz. 98) na realizację projektu pn. Opieka nad dziećmi do lat 3 – program Maluch + realizowanego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 wykazało, że po otrzymaniu decyzji o zwiększeniu planu wydatków wprowadzono odpowiednie zmiany w planie dochodów i wydatków budżetu Wojewody na 2024 r. Otrzymane środki wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem. Stwierdzono jednak, że Wojewoda Dolnośląski nie zablokował środków w wysokości 5 283,50 tys. zł (tj. 32,3% środków rezerwy otrzymanej na ten cel), co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: t. I, str. 161-162, t. III, str. 406t. IV, str. 22-26, 46, 320-328, t. V, str. 413-555)

W ustawie budżetowej zaplanowane zostały środki na wydatki w DUW (dysponent III stopnia) w ramach budżetu środków europejskich w wysokości 1 523,0 tys. zł w dziale 750 - Administracja publiczna (153,0 tys. zł), w dziale 851 – Ochrona Zdrowia (1 127,0 tys. zł) oraz w dziale 855 – Rodzina (243,0 tys. zł). Po dokonaniu zmian w planie kwota ta została zaplanowana do wydatkowania w dziale 750 – Administracja publiczna (153,0 tys. zł) oraz 855 – Rodzina (243,0 tys. zł). Środki te zostały wykorzystane w kwocie 343,8 tys. zł, co stanowiło 86,8% (odpowiednio w działach: 81,8% i 90,0%). Przyczyną niepełnego wydatkowania środków było m.in. to, że nie wszystkim osobom była potrącana

¹⁸⁸ Decyzją z 30 grudnia 2024 r. nr 1/2024/UEB.

¹⁸⁹ Znak: IP6.972.63.2024.HYAG.

składka na Fundusz Pracy ze względu na przysługujące zwolnienie, niższe niż planowano wydatki na szkolenia ze względu na niższe ceny tych usług, późniejsze zatrudnienie pracowników do obsługi projektu pn. Opieka nad dziećmi do lat 3 – program Maluch +, co wpłynęło na oszczędności związane z wypłatą dodatkowego wynagrodzenia rocznego w 2024 r.

Realizacja wydatków budżetu środków europejskich w 2024 r. (30 191,2 tys. zł) wynosiła 60,3% wydatków roku poprzedniego (50 077,0 tys. zł).

(akta kontroli; t. I, str. 161-162, t. IV, str.22-26,46, 320-328, t. V, str. 413-555)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Wojewoda w odpowiednim czasie nie zablokował środków w wysokości 5 283,50 tys. zł¹⁹⁰ (tj. 32,3% środków rezerwy otrzymanej na ten cel) pochodzących z rezerwy celowej budżetu środków europejskich poz. 98 Finansowanie programów z budżetu środków europejskich przeznaczonych na realizację projektu pn. Opieka nad dziećmi do lat 3 – program Maluch+ realizowanego w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027, pomimo braku możliwości ich wykorzystania, co zdaniem NIK było działaniem nierzetelnym w świetle możliwości przewidzianej postanowieniami art. 177 ust. 1 pkt 3 ufp.

Decyzją Ministra Finansów z 29 listopada 2024 r.¹⁹¹ zwiększono budżet środków europejskich o kwotę w wysokości 16 371,5 tys. zł. Z ww. kwoty do 20 grudnia 2024 r. rozdysponowano 4 989,0 tys. zł a 30 grudnia 2024 r. dokonano blokady środków nierozdysponowanych na kwotę 4 411,1 tys. zł. Do końca roku nie wykorzystano natomiast 6 971,3 tys. zł, przy czym rozdysponowano środki w wysokości 1 687,8 tys. zł¹⁹².

Dyrektor Wydziału Rozwoju i Współpracy Terytorialnej wyjaśnił, że informacja o niewykorzystaniu środków otrzymanych w ramach ww. rezerwy została powzięta w wyniku toczących się rozmów z beneficjentami w okresie od 17 do 31 grudnia 2024 r. Dodał, że powodem braku możliwości podpisania umów były rezygnacje beneficjentów, odstąpienie wojewody, prośby o przesunięcie podpisania umów na rok 2025 oraz toczące się postępowania administracyjne wobec beneficjenta uniemożliwiające podpisanie umowy.

W ocenie NIK Urząd co najmniej od 23 grudnia 2024 r. (a nawet wcześniej¹⁹³) dysponował wiedzą, że środki otrzymane decyzją Ministra Finansów z 29 listopada 2024 r.¹⁹⁴ nie zostaną rozdysponowane w pełnej wysokości. Wynikało to bowiem nie tyle z przyczyn związanych z kwestiami dotyczącymi beneficjentów, ale głównie z terminarza płatności środków europejskich w 2024 r. (Perspektywa Finansowa 2021-2027) ustalonego przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Zgodnie bowiem z przywołanym terminarzem ostatni dzień na składanie zleceń na dokonanie płatności w grudniu 2024 r. upływał 22

¹⁹⁰ Kwota niewykorzystanych środków w wysokości 6 917,3 tys. zł pomniejszona o 1 687,8 tys. zł, tj. o wartość zaangażowania środków na trzy umowy zawarte z beneficjentami 19 grudnia 2024 r., które nie zostały rozdysponowane z przyczyn niezależnych od Wojewody.

¹⁹¹ Znak: IP6.972.63.2024.HYAG.

¹⁹² Beneficjenci z którymi podpisano umowy nie przedłożyli wniosków o płatność, co spowodowało, że pomimo zaangażowania środków nie można było skierować dyspozycji do wypłaty.

¹⁹³ Dokonując 17 grudnia 2024 r. korekty nr 2 podziału środków otrzymanych z rezerwy celowej wskazywano w sporządzonym zestawieniu, że nie zostanie wykorzystana kwota w wysokości 6 971,3 tys. zł (42,58%).

¹⁹⁴ Znak: IP6.972.63.2024.HYAG.

grudnia 2024 r. DUW więc, co najmniej 23 grudnia 2024 r. powinien dokonać ponownej korekty podziału środków przyznanych decyzją Ministra Finansów z 29 listopada 2024 r. poprzez wyłączenie tych beneficjentów, na których wcześniej rozdysponowano środki, a którzy z różnych przyczyn nie podpisali umów do 20 grudnia 2024 r.¹⁹⁵. Oczywiście było, że te środki nie zostaną już do końca roku rozdysponowane z powodu zamkniętego terminarza płatności Banku Gospodarstwa Krajowego.

(akta kontroli: t. IV, 21-27, 320-328. V, str. 413-555)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia w formie opisowej wykonanie budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2024 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków.

Na powyższą ocenę wpływ miały przede wszystkim stwierdzone liczne nieprawidłowości dotyczące wydatkowania środków z naruszeniem prawa w kwocie ogółem 25 099,7 tys. zł, uznanych za niegospodarne lub niecelowe w kwocie 2 017,5 tys. zł, świadczące o nierzetelności podejmowanych działań w zakresie realizacji budżetu na łączną kwotę 86 293,7 tys. zł.

W toku kontroli sprawdzono także 87,6% wartości dokonanych blokad. Co do zasady, za wyjątkiem jednego przypadku na kwotę ponad 35,0 mln zł, (dotacja na staże podyplomowe dla lekarzy i lekarzy dentystów na kwotę ponad 35,0 mln zł) decyzje o blokowaniu wydatków Wojewoda podejmował niezwłocznie po analizie wniosków o niezrealizowaniu wydatków.

Kontrola 10,9% dotacji udzielonych przez dysponenta części 85/02, wykazała, że co do zasady (za wyjątkiem dotacji przeznaczonej dla Marszałka Województwa Dolnośląskiego na sfinansowanie w 2024 r. staży podyplomowych dla lekarzy i lekarzy dentystów, w przypadku której nie dokonano w sposób wystrzegający oceny rzeczywistego zapotrzebowania na środki dotacji, co ostatecznie doprowadziło do powstania nadmiaru środków na kwotę ponad 35,0 mln zł, które Wojewoda co prawda zablokował na koniec 2024 r., ale z opóźnieniem wynoszącym 108 dni od powzięcia informacji o wystąpieniu okoliczności uzasadniających dokonanie blokady), zostały one przekazane beneficjentom w prawidłowo ustalonych kwotach i terminach umożliwiających realizację zadań. W rezultacie wydatkowania tych środków osiągnięto zakładane cele. Niemniej jednak w przypadku dotacji celowej wypłacanej na sfinansowanie jednorazowego świadczenia pieniężnego, wprowadzonego ustawą o bonie energetycznym, w Urzędzie nie zapewniono skutecznego nadzoru nad przedstawianymi Wojewodzie rozliczeniami ww. dotacji.

Kontroli zgodności z pzp oraz wewnętrznymi regulacjami poddano również trzy postępowania o udzielenie zamówień publicznych, na które łącznie wydatkowano 492,3 tys. zł. W realizacji wydatków objętej tą kwotą stwierdzono nieprawidłowości polegające m.in. na: [1] nierzetelnym ustaleniu wartości zamówienia pn. „Doradztwo prawne w obszarze administracji architektoniczno-budowlanej”; [2] nieujęciu w ewidencji finansowo-księgowej kosztów wynagrodzenia wykonawcy w wysokości 0,8 tys. zł oraz niedokonaniu wypłaty tego wynagrodzenia wykonawcy za realizację zadania; [3] zamieszczeniu w Biuletynie Zamówień Publicznych¹⁹⁶ ogłoszenia o wykonaniu umowy pn. „Oklejanie połaci dachu szklanego w budynku DUW” z opóźnieniem wynoszącym 85 dni od terminu wynikającego z art. 448 pzp; [4] obowiązywaniu dwóch niespójnych regulacji wewnętrznych w zakresie komórek organizacyjnych

¹⁹⁵ Dzień przekazania przez DUW ostatniej dyspozycji do Banku Gospodarstwa Krajowego.

¹⁹⁶ Dalej: BZP.

odpowiedzialnych za zamieszczanie ogłoszeń w BZP, w tym ogłoszeń o wykonaniu umowy oraz [5] brakach formalnych w protokole z postępowania o udzielenie zamówienia pn. „Oklejanie połączenia dachu szklanego w budynku DUW”.

Badanie 15,8% wydatków budżetu państwa zrealizowanych przez DUW w części 85/02 w kwocie ogółem 7 598,7 tys. zł wykazało, że obowiązujący w DUW system kontroli zarządczej i funkcjonujące w jego ramach mechanizmy kontroli w zakresie finansowym nie zapobiegły także wystąpieniu nieprawidłowości polegających na: [1] opieszale zapłacie przez DUW zasądzonych i prawomocnych odszkodowań za przewlekłość/bezczynność w postępowaniach prowadzonych przez Wydział SOC w łącznej kwocie 9,9 tys. zł; [2] nierzetelnie dokonanej weryfikacji merytorycznej wydatku na wymianę stolarki drzwiowej do pomieszczeń DUW (wydatkowano 423,1 tys. zł), mimo jej zrealizowania w zakresie niezgodnym z treścią umowy; [3] naliczeniu i wypłacie zawyżonego o łącznie 0,4 tys. zł wynagrodzenia za miesiąc kwiecień 2024 r. dwóm specjalistom do spraw ustalenia potrzeby wsparcia WZON, gdyż nie odpowiadało ono faktycznemu wykonaniu zadań.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

3.1 Sprawozdania

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych/łącznych sprawozdań za 2024 r. przez dysponenta części 85/02 – województwo dolnośląskie i sprawozdań jednostkowych DUW:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy WPR),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- Rb-33 z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego,
- Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach,
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1);
- sprawozdanie Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji za IV kwartał 2024 r.

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdanie za IV kwartał 2024 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 85/02 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponent III stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość i rzetelność sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli: t. III, str. 1-405)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania sporządzone zostały terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz w oparciu o dane wynikające z ksiąg rachunkowych.

V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że opisane w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym ustalenia kontroli, a zwłaszcza nieprawidłowości dotyczące realizacji wydatków w 2024 r. wskazują na potrzebę rozważenia przez Wojewodę podjęcia działań wzmacniających w DUW kontrolę zarządczą, w celu urzeczywistnienia, określonego w art. 68 ust. 1 ufp, wymogu zapewnienia realizacji celów i zadań kierowanej jednostki sektora finansów publicznych m.in. w sposób zgodny z prawem.

Wnioski

1. Podjęcie działań zmierzających do terminowego załatwiania spraw dotyczących cudzoziemców, w tym poprzez wdrożenie skutecznych narzędzi nadzoru nad terminowością wykonywanych zadań przez pracowników Wydziału SOC.
2. Realizowanie zobowiązań wynikających z wyroków sądowych bez zbędnej zwłoki.
3. Podjęcie działań w celu dostosowania regulacji wewnętrznych do takiego kształtu, aby w razie nieobsadzenia stanowiska kierowniczego funkcjonowało właściwie umocowanie zastępstwa.
4. Rzetelne planowanie, a w razie konieczności dokonywanie zmian kwot planu wydatków majątkowych w planie finansowym, z uwzględnieniem rzeczywistych potrzeb i możliwości ich realizacji w danym roku.
5. Podjęcie działań organizacyjnych zapewniających udzielanie pracownikom urlopów wypoczynkowych w naturze w okresie wypowiedzenia.
6. Ustalenie w ramach procedur kontroli zarządczej mechanizmów zapewniających wyeliminowanie przypadków przyjmowania rozliczeń dotacji celowej sporządzanych i podpisywanych przez osoby nieuprawnione.

7. Monitorowanie realizacji wydatków pod kątem podejmowania decyzji o ich blokowaniu.
8. Rzetelne weryfikowanie dyspozycji przekazywania dotacji celowych pod kątem prawidłowego konta bankowego.
9. Dokonywanie rzetelnej kalkulacji zapotrzebowania na środki z rezerw celowych.
10. Dokonywanie oceny rzeczywistego zapotrzebowania na dotacje przed przekazywaniem środków na realizację zadań.
11. Regulowanie należności wynikających z zawartych umów.
12. Zapewnienie spójności zapisów obowiązujących w DUW regulacji wewnętrznych w zakresie komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za zamieszczanie ogłoszeń w BZP.
13. Przyjęcie rozwiązań nadzorczych zapobiegających opieszalej wypłacie przez DUW zasądzonych i prawomocnych odszkodowań za przewlekłość/bezczynność w postępowaniach prowadzonych przez Wydział SOC.
14. Wprowadzenie mechanizmów zapewniających rzetelne dokonywanie odbioru zlecanych dostaw/usług.
15. Skorygowanie zawyżonego naliczonego/wypłaconego wynagrodzenia za miesiąc kwiecień 2024 r. specjalistom do spraw ustalenia potrzeby wsparcia WZON.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli/w formie dokumentu elektronicznego.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie¹⁹⁷ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Najwyższej Izby Kontroli Delegatury we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, 14 kwietnia 2025 r.

¹⁹⁷ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub przy wykorzystaniu publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego na adres do doręczeń elektronicznych NIK. W przypadku zaś doręczania przesyłki listowej z zastrzeżeniami przez operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia.

Kontrolerzy
Renata Kojro
Główny specjalista kontroli
państwowej
/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu
p.o. Dyrektor
Radosław Kujawiński
/podpisano elektronicznie/

Marlena Przybylak
Główny specjalista kontroli
państwowej
/podpisano elektronicznie/

Paweł Potemski
Główny specjalista kontroli
państwowej
/podpisano elektronicznie/

Marta Okrasa
Starszy inspektor kontroli
państwowej
/podpisano elektronicznie/

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał:

p.o. Dyrektor
Delegatury NIK we Wrocławiu
Radosław Kujawiński
/podpisano elektronicznie/